

De definitie van 'inlichtingen'

Positionering van een eeuwenoude maar nog steeds cruciale functie
in een moderne omgeving

The Unknown

As we know,
there are known knowns.
There are things we know we know.
We also know
there are known unknowns.
That is to say,
we know there are some things
we do not know.
But there are also unknown unknowns,
the ones we don't know
we don't know.

Bron van de tekst op het voorblad:

Donald Rumsfeld, 12 februari 2002, Department of Defense news briefing

Inleiding

De woorden *known* en *unknown* kunnen in een matrix met vier combinaties worden geplaatst, net als in het zogenaamde "*Johari window*". De toepassing van deze techniek geeft inzicht in de effectiviteit van de communicatie met de omgeving. *Secretary* Rumsfeld benutte drie van de vier kwadranten. Opvallend genoeg wordt doorgaans weinig of geen aandacht besteed aan het achterwege blijven van de vierde optie:

*"unknown knows,
the ones we don't know that we know"*

Feedback van de sociale – en soms ook de maatschappelijke en publieke – omgeving kan helpen om het vierde kwadrant, de blinde vlek, in te vullen en effectiever te communiceren. Vooropgesteld natuurlijk dat die *feedback* wel effectief wordt gecommuniceerd. In ieder geval kan het de nieuwsgierigheid oproepen waar die vlek dan zit.

Neem bijvoorbeeld de term inlichtingen. Iedereen heeft ook zonder diepgaande studie wel een idee over de inhoud van het begrip. En er is een levendige discussie over hoe 'het' beter kan of waarom 'het' fout of overbodig is of wordt. Maar momenteel is er geen goede, algemeen erkende definitie voor.

Als dat het geval is terwijl het begrip 'inlichtingen' inderdaad al bijna even oud is als de mensheid, zoals sommige critici stellen [Knightly, 2003], dan is de behoefte aan een definitie misschien ook niet zo groot.

Die conclusie voldoet echter niet als er tegelijkertijd wetten zijn die de bevoegdheden van inlichtingendiensten en -personeel streng reguleren. Misbruik van die bevoegdheden kan namelijk grote schade opleveren. Die conclusie voldoet ook niet als regeringen besluiten tot het invoeren van economische sancties en zelfs tot het voeren van oorlog op basis van inlichtingen, terwijl die oorlogen zelf ook in toenemende mate *intelligence-driven* zijn.

Dan neemt de noodzaak voor een heldere definitie van het begrip 'inlichtingen' sterk toe. Ook al omdat nu en in de toekomst de doelmatige uitvoering van nationale en internationale operaties samenwerking afdwingt van partijen die vanuit verschillende perspectieven met informatie, kennis en inlichtingen werken.

Al die partijen hebben belang bij een betere afbakening van het speelveld en daarmee van hun verantwoordelijkheden en taken. Op die manier komen koppelvlakken voor uitwisseling en samenwerking tot stand [D.o.N., 2003]. En tot slot maar zeker niet als minste argument, discussies over '*intelligence failures*' kunnen zo ook zuiverder worden gevoerd.

In dit essay wordt een definitie voor inlichtingen uitgewerkt die de gewenste heldere afbakening biedt van informatie en kennis enerzijds en van inlichtingen anderzijds. Die afbakening kan bij samenwerkende partijen leiden tot beter begrip voor elkaars taken en (on)mogelijkheden. En op dat vertrouwenwekkend fundament kan de communicatie van partijen uit meerdere beleidsdomeinen verder worden uitgewerkt.

Informatie en kennis spelen in de ontwikkelende netwerksamenleving een sleutelrol. Kennis is vitaal voor het vermogen tot organisatie en voor het formuleren van doelen en beleid. Waarbij de term 'beleid' wordt begrepen als 'wijze van handelen, overleg' ofwel

'bedachtzaam handelen', vaak geassocieerd met het handelen van de Staat. Hier wordt de term gehanteerd als bedachtzaam handelen in het algemeen. Het uitoefenen van invloed (niet-kinetische macht) is een deel van het beleid en daarbij speelt kennis van inlichtingen een rol, evenals kennis van veiligheid – de andere zijde van de zelfde medaille. 'Inlichtingen en Veiligheid' (I&V) vervullen in die context een fundamentele functie bij bepaalde beeldvormings-, besluitvormings- en machtsuitoefeningsprocessen.

De wijzigende verhoudingen tussen staat, organisatie, maatschappij, samenleving, groep en individu vergen meer transparantie bij die processen om blijvende cohesie te waarborgen. Het geheimzinnige en onduidelijke karakter van alles wat met inlichtingen te maken heeft staat echter op gespannen voet met de eis tot transparantie. Knelpunten daarbij zijn vooral respectievelijk de noodzakelijke heimelijkheid van de informatie tijdens en binnen het verwerkingsproces en de vermeend ontorechte geheimzinnigheid over de gehanteerde methoden en bronnen naderhand. Samenwerking tussen partners, waaronder ook I&V-diensten, komt echter vooral om andere redenen niet soepel van de grond.

Onderzoek naar de samenwerkingsproblemen bij vredesoperaties wijst naar drie algemene maar wel fundamentele dilemma's [de Koning & Friis, 2011]:

- Tegenstellingen tussen korte-termijn denken (resultaat) en lange-termijn (invloed)
- Conflicterende waarden, normen en mandaten
- Onbalans bij invloed op beleid door interne en externe actoren

Voor zover de achterliggende oorzaken oplosbaar zijn, lijkt de oplossing naast procedurele of organisatorische aanpassingen vooral te liggen in een meer dynamische inrichting van het communicatie- en informatieproces van samenwerkingsverbanden. Daarvoor is wederzijds begrip en dus vertrouwen essentieel. Ook buiten de I&V-gemeenschap ligt het delen van informatie gevoelig en is het gebaseerd op vertrouwen en kennis van elkaars (on)mogelijkheden [de Ruijter, 2011; van der Lijn, 2011; de Bont, 2011]. De binnen het vakgebied I&V opgebouwde expertise over veredeling van informatie en kennis kan in deze context van grote waarde zijn [Fingar, 2012]. Een dwingende voorwaarde is dan wel dat helder is wat inlichtingen zijn en wat niet.

31 mei 2006 werd het rapport "Inlichtingen en Veiligheid Defensie: Kwaliteit, Capaciteit en Samenwerking" gepubliceerd, kortweg aangeduid als 'rapport Dessens' of zelfs 'Dessens'. Het rapport vormt een belangrijke bijdrage aan de herwaardering die het vakgebied I&V al een aantal jaren ondergaat. Al direct in het voorwoord wordt inlichtingen gedefinieerd als:

"Intelligence omvat het geheel van informatie en kennis, dat nodig is om een verantwoorde beslissing te nemen over een operatie en dat bijdraagt aan een succesvolle uitvoering daarvan."

Daarmee lijkt het doel van dit essay in de kiem gesmoord en kan het schrijven worden beëindigd. Maar bij nadere lezing van de omschrijving doemen toch een aantal discussiepunten op, zeker bij het uitwerken van de aanbevelingen uit het rapport. Waarom wordt het woord *intelligence* gebruikt en niet gewoon inlichtingen? Hoe verhouden inlichtingen zich met informatie en kennis? En de term operatie plaatst het geheel in een specifiek militaire context maar is dat wel wenselijk – of nodig – als samenwerking met niet-militaire partijen één van de doelstellingen is?

Bestudering van de omvangrijke internationale literatuur over I&V geeft geen directe antwoorden op deze vragen. Sterker nog, de lijst met vragen wordt alleen maar langer en de

meningen van experts liggen soms heel ver uiteen. Tegelijkertijd worden zo vaak bijna gelijklopende inzichten genoteerd dat het lijkt alsof één stapje meer afstand nemen van het probleem al zicht geeft op een sluitende formulering.

Voordat de centrale onderzoeksvraag wordt gesteld dient nog één waarneming te worden toegevoegd. Een eenvoudige zoekslag op internet leert dat het begrip 'inlichtingen' zeker niet beperkt blijft tot het statelijke domein en ook niet tot het militaire domein. Een eventueel antwoord op de vraag kan dus ook niet worden beperkt tot het statelijke, militaire domein. Het resulterende antwoord dient geldig te zijn over alle niveaus, te weten: individu, groep, samenleving, organisatie, maatschappij, staat en internationale gemeenschap.

Uitwerking

De overwegingen uit de voorgaande paragrafen leiden tot de centrale onderzoeksvraag:

Is het mogelijk een algemeen geldende definitie voor het begrip inlichtingen te formuleren? Zo ja, hoe luidt deze definitie?

De centrale vraag kan worden verdeeld in een aantal deelvragen die tezamen het antwoord inkaderen en de bouwstenen aanleveren:

1. Geeft de betekenis van de term inlichtingen mogelijkheden tot eenduidig begrip?
2. Hoe heeft het begrip inlichtingen zich in de tijd ontwikkeld?
3. Hoe heeft de omgeving van het begrip inlichtingen zich in de tijd ontwikkeld?
4. Hoe verhouden inlichtingen zich tot informatie en kennis?
5. Zijn er raakvlakken met andere begrippen?
6. In welke beleidsdomeinen wordt het begrip gehanteerd en welke elementen worden daarbij onderscheiden?

De antwoorden op de eerste vijf deelvragen worden via literatuuronderzoek in kaart gebracht. Alleen levert dat onderzoek maar voor een deel van het hele werkveld officiële publicaties op met vastgestelde werkdefinities en omschrijvingen. Omdat ondanks alle geheimzinnigheid zo veel over I&V is gepubliceerd dat niemand in staat is alle publicaties te lezen worden aanvullend de meningen van materiedeskundigen als 'geconcentreerde kennismassa' gefilterd. Deze werkwijze resulteert naast het literatuuronderzoek in een verzameling van 84 definities en expert-opinies, plus 6 beschrijvingen uit een heel ander perspectief. Analyse van die beschrijvingen dient ook het antwoord op de zesde deelvraag te leveren. Deze verzameling is als Bijlage 1 toegevoegd aan het document.

Vervolgens worden de gevonden bouwstenen samengesmeed tot een definitie die aan de daarvoor geldende regels voldoet. Daarna volgt de toets of de formulering het gehele begrip ook juist weergeeft. Tot slot leidt de vraag "So What?" een volgende fase in; welke onduidelijkheden en knelpunten worden met de nieuwe definitie aangepakt?

Om helder voor ogen te houden waarnaar wordt gezocht, wat is een definitie?

"Term uit de wetenschapsleer en de methodologie van de literatuurwetenschap voor de omschrijving van een begrip in ondubbelzinnige termen. Die omschrijving mag geen gebruik maken van de termen die al in het te omschrijven begrip zelf aanwezig zijn." [DBNL, 2002]

Een definitie dient een begrip duidelijk genoeg te beschrijven zodat er bij zorgvuldige beschouwing geen verwarring kan ontstaan met andere begrippen. Er mogen dus zowel geen essentiële kenmerken ontbreken en geen oneigenlijke elementen worden opgenomen.

1. Het woord inlichtingen

Een groot deel van de internationale literatuur over inlichtingen is in de Engelse taal gepubliceerd. Daar zijn natuurlijk tal van redenen voor te noemen maar het is belangrijker te weten wat *native speakers* met de term kunnen bedoelen. Om vervolgens te zien of dat aansluit bij wat anderen, bijvoorbeeld de Nederlandse I&V-gemeenschap, onder het begrip verstaan.

Het is mogelijk zijn om dieper in te gaan op de vraag hoe in verschillende talen het begrip inlichtingen door samenlevingen wordt benoemd en begrepen. Deze beschouwing beperkt zich tot respectievelijk het Engels als de momenteel meest dominante taal, onze eigen taal en het Latijns als de taal die de historische verbinding tussen de woorden uit die twee culturen bevat.

Uit het literatuuronderzoek komt naar voren dat niet alleen de term inlichtingen ruimte voor discussie laat. Ook tal van andere termen kunnen verschillend worden uitgelegd. De gelaagdheid 'strategisch-operationeel-tactisch' wordt in politie- en marechausseekeuringen beschreven als 'strategisch-tactisch-operationeel'. Futiel totdat in een samenwerkingsverband om operationele inlichtingen wordt gevraagd of als tactische ervaring een functie-eis wordt. En, houdt een analist zich vooral bezig met synthese terwijl de analyse eigenlijk een taak van de *collator* is; is 'veiligheid' in deze context nu *safety* of *security* en wat is nu echt een 'bron'?

Afb.2, Een analyse van termen uit bestaande definities, een wolk van gewogen associaties met de term inlichtingen

Specifiek voor de context van de *Comprehensive Approach*, de 3D-aanpak, publiceerde het *Center for Complex Operations* (CCO) in 2011 een lexicon om de begripsvorming bij partners in goede banen te leiden. Het begrip *intelligence* wordt beschreven met twee verschillende nationale definities [CCO, 2011: 88], beiden wijken af van de definitie die de NAVO internationaal centraal stelt [AAP-6, 2010: 2-I-6].

De respectievelijke woordenboeken omschrijven *Intelligence*, *intellego* en inlichtingen allen in relatie tot – het verzamelen van – informatie of kennis en het toepassen daarvan op de omgeving [Webster, 1983; AUP, 2003; Van Dale, 1976; OED online, 2012]. Het Engelse woord kent echter ook alternatieve betekenissen die in het Nederlands aan geheel andere begrippen zijn gekoppeld, te weten respectievelijk 'intelligentie' en 'intelligente entiteit'. De specifieke associatie met informatie in conflictsituaties is ook niet altijd aanwezig in de omschrijvingen al zegt dat niet zo veel. In het dagelijks taalgebruik wordt die associatie vaak wel degelijk begrepen en gehanteerd.

Samenvattend, het Nederlandse woord inlichtingen is voldoende eenduidig en gangbaar om te gebruiken in de context van het onderwerp van dit essay. Het gebruik van het Engelse woord in de Nederlandse context geeft wel aan dat er waarschijnlijk op andere gronden een knelpunt bestaat.

2. De ontwikkeling van het begrip inlichtingen in de tijd

De tweede deelvraag, hoe heeft het begrip inlichtingen zich in de tijd inhoudelijk ontwikkeld, toont al direct dat inlichtingen inderdaad een zeer oud en wijd verspreid begrip is. Spionage is in veel culturen tot in de oudste epische gedichten terug te vinden.

Onder de aanname dat het verantwoord is om de ontwikkeling van een begrip over duizenden jaren en in meerdere culturen samen te vatten in enkele pagina's, dan kunnen een aantal historische elementen worden benoemd.

Het begrip inlichtingen omvat in alle tijden vooral het verzamelen en verwerken van informatie in allerlei vormen en omstandigheden. Gedurende heel lange tijd werden inlichtingen voornamelijk geassocieerd met het militaire domein. Sinds ongeveer anderhalve eeuw differentieert het begrip naar meerdere kennisgebieden en die trend is na de Tweede Wereldoorlog nog versterkt. De verwerking van steeds grotere volumes verschillende gegevens en informatie heeft tot gevolg dat specialistische vormen van inlichtingen ontstaan. De afgeleide kennis moet een beleidsmaker in staat stellen tijdig de juiste plannen te maken om verwachte tegenstand te overwinnen en de eigen doelstellingen te behalen.

De trend die per saldo wel kan worden afgeleid geeft aan dat de dominantie van het militaire domein voor de begripsvorming sinds de Tweede Wereldoorlog geleidelijk minder is geworden. Tegelijkertijd treden andere beleidsdomeinen meer naar de voorgrond zoals *Foreign Intelligence*, *Security Intelligence*, *Counter-Intelligence*, *Competitive Intelligence* en *Law Enforcement Intelligence*.

Inlichtingen worden geassocieerd met geheimhouding en heimelijke, desnoods clandestiene activiteiten gericht op het verzamelen van informatie. Sinds de Tweede Wereldoorlog woedt een discussie of andere vormen van heimelijke of clandestiene activiteiten wel tot inlichtingen kunnen worden gerekend.

Naar mate de samenleving verder evolueert, passen informatie- en organisatiepatronen zich aan en komt er meer informatie beschikbaar voor de besluitvorming. De globalisering en industrialisering hebben die processen in de afgelopen eeuwen met name in de westerse cultuur versneld. Nieuwe communicatietechnieken en –infrastructuur maken nieuwe organisatieprocessen van en in de samenleving mogelijk die ook nog eens een extra behoefte genereren aan coördinerende informatie. Die zelfde processen maken ook op lagere niveaus in de samenleving zowel kennisopbouw en –uitwisseling en organisatie en autonomie mogelijk. Ook die 'nieuwe' actoren hebben een inlichtingenbehoefte voor hun besluitvorming, inmiddels omschreven als *Public Intelligence*.

3. De ontwikkeling van de omgeving en de invloed op het begrip inlichtingen

Inlichtingen zijn kennelijk een nader te bepalen vorm van informatie of kennis en ze hebben daarom een directe relatie met communicatie. Ze zijn dus inderdaad zo oud als de mensheid. De ontwikkeling van de communicatie (informatie- en kennisoverdracht) heeft ook invloed op de ontwikkeling van het begrip inlichtingen.

De begripsvorming rond inlichtingen heeft in algemene zin de ontwikkeling van nieuwe communicatiemethoden en de informatisering [Castells, 2000, 2003] van de westerse samenleving [van Dijk, 1997] gevolgd. Heel lang was die communicatie beperkt tot *face-to-face* conversatie of (relatief traag) schriftelijk of gedrukt eenrichtingsverkeer. Wezenlijk andere vormen van communicatie werden pas in de negentiende eeuw ontwikkeld en het duurde niet lang voordat inlichtingendiensten daarop inspeelden.

In de decennia voor en na de Eerste Wereldoorlog voegden telefoon, radio en televisie nieuwe informatievormen toe die een eind maakten aan de tijd- en ruimtefactoren als beperkende factor voor communicatie. De toegenomen informatiestroom maakte organisatorische aanpassingen van het inlichtingenproces noodzakelijk. Sindsdien is het informatievolume alleen maar gegroeid en nieuwe communicatiemethoden leidden tot nieuwe communicatiepatronen en iets meer interactiviteit. De overige geschreven en gedrukte communicatiemethoden evolueerden veel langzamer en zij bleven feitelijk nog lang beperkt tot eenrichtingsverkeer met een marginale interactiviteit. De informatie- en kennisoverdracht kwam ook een steeds groter deel van de bevolking ten goede en dat veranderde de (machts)relaties tussen heerser, bestuurder, vertegenwoordiger, vertegenwoordigde en media. Natuurlijk werden in het verlengde van die ontwikkelingen ook de inlichtingenfuncties verder georganiseerd en gespecialiseerd. Met name de Tweede Wereldoorlog en de *lessons learned* daarvan hebben een impuls gegeven aan de verdere ontwikkeling van het I&V-vakgebied. De discussie over definiëring [Bimfort, 1958] en professionalisering [Random, 1958] van het I&V-vakgebied begint dan op gang te komen.

De volgende innovatiegolf, het Internet, begon vanaf 1970 tot ontwikkeling te komen en werd in 1983 operationeel. De echte doorbraak als wereldwijd communicatiemedium begon in 1990 te manifesteren. Voor dit essay is het wel nodig aan te geven dat de mogelijkheden voor organisatie en autonomie van de groep en het individu toenemen ten koste van de centrale rol die staat en organisatie spelen. Waarbij onder de centrale rol wordt verstaan: *“communicatie van een centrum naar decentrale eenheden waarbij het centrum de bron en bepaler is van onderwerp, tijdstip en tempo van de informatie”* [van Dijk, 1997: 12-13]. Communicatie via Internet speelt ook een rol bij de mondialisering, de culturele globalisering die nu plaatsvindt. En die ontwikkelingen leiden weer tot aanpassingen die vertalen in andere machtsrelaties tussen staat en maatschappij:

“However if a new OECD would assemble the first 100 major economic players, governments or corporations alike, 52 would be national governments and 48 corporations.” (Valakakis, 2001]

Beelden (video) spelen een steeds belangrijker rol in de communicatie via Internet en televisie. Die beelden hebben niet alleen een informatiewaarde maar ook een potentieel emotionele lading en de emotionele duiding van beelden verandert de verwerking van de ontvangen informatie. Dat vertroebelt de toch al gecompliceerde rol van communicatie in de netwerksamenleving nog verder. Die theoretische verklaring wordt vanuit de mediapraktijk bevestigd [Luijendijk, 2009]:

“Woorden raken je in je hoofd, beelden in je maag.”

De mens 'spiegelt' waargenomen gedrag en handelingen aan eigen gedrag en handelingen en voorspelt daaruit beweging en leidt zo intenties van omringende actoren af [Iacoboni, 2010]. Daarom schrikken we niet van een mens met een mes in zijn hand aan de ontbijttafel

maar wel van een mens met een mes in zijn hand aan het loket in het bankgebouw op de hoek.

Spiegeling is essentieel voor effectieve communicatie [Gross, 2010] maar het heeft zowel een bindende als een vervreemdende werking want bij spiegeling wordt de eigen emotie 'herinnerd' en bij de ander 'voorondersteld' [Iacoboni, 2010: 135 en 129]. De interpretatie van gedrag en handelingen heeft dus ook een sociale en culturele context. De invloed op de veiligheidsbeleving door het individu wordt in dit essay niet verder uitgewerkt maar het stipt wel de essentie van inlichtingen aan zoals die uit het literatuuronderzoek naar voren komt.

Besturen en toezicht houden wordt zo voor een overheid natuurlijk wel zeer gecompliceerd. Het kan haast geen toeval zijn dat de behoefte aan proactief beleid en de ontwikkeling van de toezichtfunctie overeenkomsten vertoont met de beschreven trends [Winter, 2010: 13-19]. De behoefte aan versterking van het 'voorspellend vermogen' groeit, zowel bij wetenschappers en bij I&V-diensten [de Graaff, 2012].

4. De relatie tussen informatie, kennis en inlichtingen

Tot voor kort deed het onderscheid tussen data, parameter, informatie, kennis en inlichtingen er niet zo toe. In de afgelopen tien jaar is echter geleidelijk een debat op gang gekomen met als doel af te bakenen welke rechten kunnen worden geclaimd op welk segment van de informatiemarkt en op welk deel van het totale volume. De rangschikking wordt daarbij veelal aangeduid als de "Data-Informatie-Kennis-Wijsheid (DIKW)-hiërarchie". Ergens in die rangorde kan ook de term inlichtingen worden geplaatst.

In een geheel andere context werd al eerder over een rangorde voor deze termen gefilosofeerd door grootheden als respectievelijk Frank Zappa en T.S. Eliot:

*"Well...
Information is not knowledge
Knowledge is not wisdom
Wisdom is not truth ..."*

[Zappa, 1979] en [Eliot, 1934]

*" ... Where is the wisdom we have lost in knowledge?
Where is the knowledge we have lost in information? ..."*

Zij zagen al een min of meer natuurlijke rangschikking maar ze hadden zeker niet de bedoeling een wetenschappelijke discussie te starten. Toch heeft hun formulering al in meerdere disciplines een rol gespeeld bij discussies over verdere begripsvorming. Sociologen, economen, informatici en informatietheoretici gingen daarbij de I&V-gemeenschap voor en informatie- en kennismanagers sloten zich aan.

Een voorbeeld van de huidige situatie, in NAVO-publicaties is de beschrijving van *information* geformuleerd als:

"Unprocessed data of every description which may be used in the production of Intelligence." [AAP-6, 2010: 2-I-4]

In het dagelijkse taalgebruik worden de begrippen 'data', 'informatie' en 'kennis' door elkaar gebruikt en zijn ook zij nog niet eenduidig gedefinieerd. Toch is het wel mogelijk een zekere mate van overeenstemming te filteren uit alle discussiestukken:

- Data (Latijns enkelvoud: *datum*) is het meervoud van '[een] gegeven'. Data heeft geen eigen betekenis en kan in allerlei vormen bestaan. Naast datum wordt ook wel gewoon de term gegeven gebruikt. De woorden worden praktisch altijd in het meervoud geschreven als 'gegevens' en 'data'. In disciplines als cartografie en geografie wordt de term data gebruikt als een te hanteren referentie-eenheid voor metingen. Vastgelegde gegevens kunnen worden uitgewisseld [Bellinger, Castro & Mills, 2004].
- Onder informatie (van het Latijnse *informare*, "vormgeven, vormen, instrueren") verstaat men in algemene zin data waaraan bepaaldheid is toegevoegd en waardoor onwetendheid of onbepaaldheid vermindert [Hey, 2004]. In gewoon Nederlands: informatie is data (meervoud) waaraan betekenis is toegevoegd omdat inzicht is ontstaan in de relatie tussen de delen. In striktere zin wordt wel gesteld dat pas van informatie gesproken kan worden als die voor mensen interpreteerbaar is. Maar dat wil nog niet zeggen dat informatie direct toepasbaar of '*actionable*' is. Daarvoor is inzicht nodig in de context, de patronen waarin informatie betekenis heeft.
- Het interpreteren van informatie in vergelijking met andere informatie of vanuit al aanwezige kennis en het integreren van informatie met andere informatie resulteert in kennis of in aanvullende kennis [Weinberger, 2010]. Hoe dat precies werkt is al heel lang onderwerp van een discussie die hier slechts genoemd wordt. Die discussie leidt er wel toe dat door een deel van de deelnemers aan het gesprek kennis wordt gezien als:

["Het geheel van overtuigingen en inzichten die door wetenschappelijk onderzoek verkregen worden."](#) [Kuypers, 1977]

Maar een ander deel van het gezelschap is van mening dat het bij kennis gaat om:

["Een persoonlijk vermogen dat iemand in staat stelt om te handelen."](#) [KPN, 2009]

Anders dan de eerste formulering stelt deze definitie dat kennis persoonsgebonden is. Daar zijn argumenten voor te noemen die voor het werken met inlichtingen heel relevant zijn. Het merendeel van de werkdefinities van inlichtingen stelt namelijk dat vanuit informatie inlichtingen kunnen worden gemaakt. Dat lijkt sterk op de vorming van kennis. Het is alleen niet eenduidig te bepalen waarom bepaalde informatie *wel* geïntegreerd wordt tot kennis in de al aanwezige kennis en andere informatie *niet*. De al aanwezige kennis speelt daarbij een nog niet geheel doorgronde rol, een voorbeeld:

Persoon A hoort persoon B het getal 209 noemen. Zonder verdere context is dit geen bruikbare mededeling. Enige tijd later wordt zo een tweede getal gecommuniceerd, 17 in dit geval. Weer iets later volgt het getal 53. Persoon A realiseert zich nu dat het alle drie priemgetallen zijn. De data krijgt betekenis, het wordt informatie. De volgorde waarin de getallen werden genoemd maken daarvoor geen verschil. Maar wat hij met die informatie kan doen is afhankelijk van de kennis die A op dat moment heeft over die getallen met betrekking tot een onderwerp dat hij kent. Voor persoon C blijft het misschien onbegrijpelijk omdat hij geen kennis heeft van priemgetallen of van het onderwerp waarmee A wel bekend is, of beide.

Naast informatie spelen dus meer factoren een rol bij de verwerking tot kennis, zoals ervaring met voorgaande informatie en vaardigheid in het interpreteren en integreren van die

informatie. De bedrijfskundige Mathieu Weggeman kwam daarom tot de volgende formulering:

“Kennis is een functie van informatie vermeerderd met ervaring, vaardigheden en attitude, quasi-exact te schrijven als: $K = f(I.EVA)$ ” [Weggeman, 1997]

Kennis lijkt inderdaad persoonsgebonden te zijn, althans deels. En omdat informatieverwerking voor inlichtingendoelinden niet anders is, heeft dit gevolgen voor de beoordeling van de uitkomsten van het kennisproces. Het heeft ook gevolgen voor de afscherming van inlichtingen bij het schatten van het afbreukrisico, de rubricering.¹ Een hoog eigen kennisniveau van een bepaald dossier werkt dan beperkend bij het schatten van risico's voor uitwisseling met andere partners met een onbekend kennisniveau. Die andere partner weegt bij de schatting van de nieuw aangereikte informatie natuurlijk zijn eigen ervaring mee. Zijn interpretatieproces leidt om die reden tot een ander, onzeker resultaat.

Het allerhoogste kennisniveau wordt aangeduid met de term wijsheid. De term is net zo aan discussie onderhevig als 'kennis' en 'inlichtingen' maar ook nu is er enige overeenstemming over de kenmerken. Samengevat komt het neer op het vermogen om juist te handelen in het besef van het ontbreken van volledige kennis, een vrije interpretatie van *“the awareness of ignorance”* [Sternberg, 2003: 181-211].

De plaats van inlichtingen in de rangorde

In de samenleving vindt een ontwikkeling plaats waarbij gezocht wordt naar het beheersen en beheren van steeds grotere informatiestromen. Overheden en organisaties proberen rendement te genereren uit de kennisontwikkeling die daaruit voortvloeit. Het resulterende concept van kennismanagement dat uit de discussies in het militaire domein daarover ontstaat beschrijft veel van de kennis die binnen I&V al bekend was. Daar wordt al langer gesproken over dit onderwerp [Wright, 1958]. Soms leidt dat tot een ironische opmerking van een oudgediende [Agrell, 2002]:

“Sometimes you get this strange feeling that you have been through it all before.”

Werkdefinities van inlichtingen positioneren het begrip als kennisvorm maar zeker niet als wijsheid. Het onderscheid met andere kennisvormen lijkt onder andere te zitten in de specifieke toekomstgerichte aandacht bij de productie van inlichtingen [Heuer, 1999: 14]. Die stelling is ook af te lezen uit sommige werkdefinities, zoals [IGP, 2009: 8]:

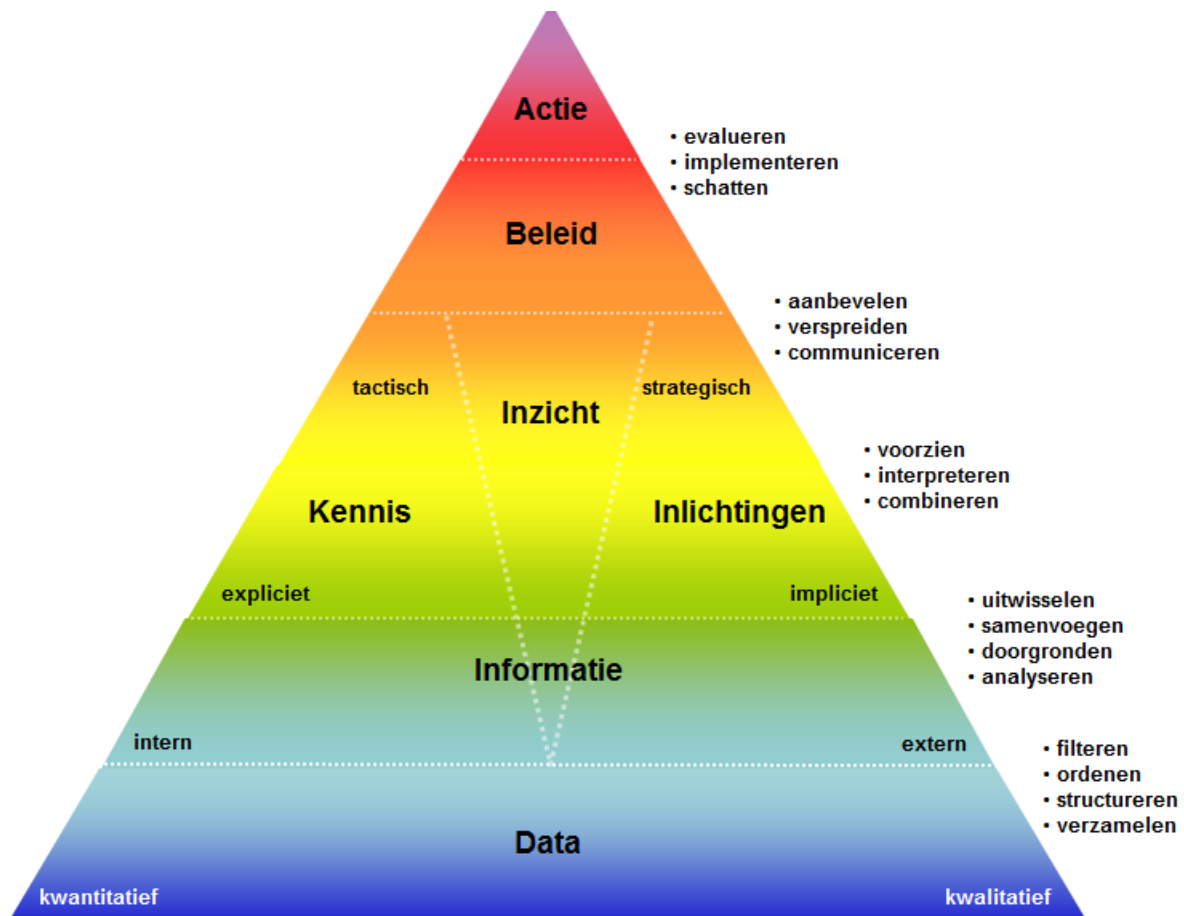
“Intelligence is actiegerichte informatie die leidt tot handelen op basis van kennis, intuïtie en wijsheid.”

Deze formulering is niet helemaal in overeenstemming met voorgaande inzichten, omdat hij te breed toepasbaar is. De audio- en videosignalen van de avionica in een cockpit voldoen aan deze omschrijving maar niemand binnen de I&V-gemeenschap heeft daarbij het woord inlichtingen in gedachten.

De managementconsultant Josèph Rodenberg [Rodenberg, 2004] construeerde een hiërarchie waarin ook inlichtingen is opgenomen, een trede hoger dan kennis. De Britse pre-doctrine JDP-04 *“Understanding”* [DCDC, 2010] behoudt die plaats voor aan inzicht waarbij inlichtingen een vorm van gereguleerde, externe informatie is. Toch is het mogelijk alle

¹ Het afbreukrisico is in deze context een risico dat kan ontstaan door het bekend worden van informatie met mogelijke schade voor de bron, de inlichtingenactiviteit of de toepasbaarheid van de inlichtingen tot gevolg.

verschillen te overbruggen en een samenhangende structuur te vormen waarin ook recht wordt gedaan aan de rol van toenemend inzicht bij zowel kennis- als inlichtingenprocessen.

Afb. 3, de gemodificeerde Rodenberg-piramide

Vitale verschillen

De scheidslijn tussen kennis en inlichtingen is moeilijk te trekken maar de specifieke verschillen moeten wel worden geborgd. Waarbij aangetekend dat het zonde zou zijn als de kennis over validatie van informatie en andere informatieprocessen die binnen de I&V-gemeenschap aanwezig is niet ten goede kan komen van de kennisontwikkeling in de samenleving. Alvin Toffler [Toffler, 1990] stelde al begin jaren negentig van de vorige eeuw dat de aanwassende stortvloed aan informatie niet het einde van de inlichtingendiensten betekent maar juist een stimulans moet zijn. Er is immers zo veel meer informatie waarvan de waarde moet worden bepaald.

Eén tot nu toe benoemd verschil is het toekomstgerichte karakter van inlichtingen. Een tweede, cruciaal onderscheid tussen inlichtingen en kennis is de factor geheimhouding. Voor kennisontwikkeling en -management in het algemeen is geheimhouding eerder een belemmering bij het gebruik van informatie dan een eigenschap van informatie. Die belemmering wordt ook ervaren in de moderne militaire operationele werkelijkheid. Dat is ook af te leiden uit de discussies over begripsvorming binnen I&V sinds de Tweede Wereldoorlog. Wetenschappers krijgen geleidelijk meer invloed in de discussie binnen de I&V-gemeenschap en geheimhouding is daarbij een gespreksonderwerp.

Toch, ondanks alle pretenties willen en kunnen I&V-diensten niet verantwoordelijk zijn voor *alle* kennisbehoeften van beleidsmakers. Dat is niet hun wettelijke taak en daarvoor ontbreekt ook de capaciteit. Andersom hebben informatie- en kennismangers een andere rol *binnen* het hele kenniswerkveld. Zij dragen indirect bij aan het product van de I&V-kennisswerkers en alleen al daarom kunnen zij slechts ten dele verantwoordelijk zijn voor eventuele *intelligence failures*.

Waarom die *intelligence failures* onvermijdelijk optreden blijkt deels op de bladzijden 9 en 10 uit het voorbeeld hoe data informatie of zelfs kennis wordt. Het kan verder worden uitgewerkt door de raakvlakken tussen inlichtingen en andere begrippen te onderzoeken.

5. Raakvlakken met andere begrippen; Veiligheid en Beveiliging

Het lijkt een subtiele nuance maar in de (militaire) NAVO-publicaties is voor *safety* geen definitie opgenomen, voor *security* daarentegen bestaan drie beschrijvingen [AAP-6, 2010: 2-S-4]. Zij beschrijven respectievelijk een organisatie, de maatregelen die een organisatie neemt en de resulterende toestand. Voor het beschrijven van de relaties met de definitie van inlichtingen zelf lijkt de tweede betekenis het meest van toepassing.

Het meest bekende te beveiligen kenmerk van inlichtingen is het heimelijke karakter, al wordt het lang niet altijd in een formele beschrijving onderkend. Pas na de Tweede Wereldoorlog weerspiegelen de definities van inlichtingen dat er een discussie gaande is over het nut en de aard van die heimelijkheid. Buiten de I&V-gemeenschap daarentegen worden geheimhouding en inlichtingen soms zo sterk met elkaar geassocieerd dat het verwarring kan opleveren [Washington Post, 2010]. Maar lang niet alle geheimen hebben betrekking op inlichtingen, er zijn ook tal van andere redenen waarom informatie geheim wordt of blijft. Zie voor een korte samenvatting over voor en tegen van geheimhouding in deze context [Vis, 2012: 45-50].

Contra-inlichtingen, het voorkomen dat inlichtingen in verkeerde handen vallen en het afschermen van de eigen activiteiten, kan niet los worden gezien van het werken met inlichtingen. Vanuit de samenleving wordt het gebruik van informatie en kennis heel anders beschouwd:

"Informatie moet binnen de eigen organisatie zoveel mogelijk een neutraal productiegoed worden ten gunste van de effectiviteit van het gehele primaire proces." [IGP, 2009: 17]

Het delen van inlichtingen ligt echter gevoelig en daar zal niet snel verandering in komen. Het vakgebied wordt niet voor niets aangeduid als 'Inlichtingen en Veiligheid'.

Inlichtingen kunnen niet zo maar met iedereen gedeeld worden, met name in het militaire en het politiedomein komen dan soms mensenlevens in gevaar. En ook de capaciteit om tot inlichtingen te komen dient te worden afgeschermd omdat die anders verloren kan gaan. Dat inzicht klinkt door in een definitie uit 1958, het hoogtepunt van de Koude Oorlog:

"Intelligence is the official, secret collection and processing of information on foreign countries to aid in formulating and implementing foreign policy and the conduct of covert activities abroad to facilitate the implementation of foreign policy." [Random, 1958]

Geheimhouding van de uitkomsten van het proces, inlichtingen, is daarbij één instrument dat volgens velen onjuist of in ieder geval doorgaans te strikt wordt gehanteerd. Inlichtingen

hebben zeker iets te maken met geheimhouding maar exclusief is dat niet. Toch wordt ook voor inlichtingen geheimhouding als een vitale eigenschap beschouwd:

"The connection between intelligence and secrecy is central to most of what distinguishes intelligence from other intellectual activities" [Shulsky, 1991: 174]

Deze stelling geeft aan *dat* inlichtingen een heimelijk karakter hebben maar het onderbouwt niet *waarom* het als een bepalend kenmerk wordt beschouwd. Dat inzicht zit wel verpakt in deze formulering, die helaas weer andere tekortkomingen kent:

"Properly understood, intelligence is that range of activities – whether analysis, collection, or covert action – performed on behalf of a nation's foreign policy that would be negated if their foreign 'subjects' spotted the hand of another country and acted differently as a consequence." [Warner, 2002: 20]

In een meer algemene termen: het zou jammer zijn als het resultaat van alle inspanningen zijn waarde voor de handelingsvrijheid verliest omdat de inspanningen zelf zijn ontdekt. Waarom dit een cruciale aanwijzing is verdient nadere uitleg.

Mensen hebben de neiging hun gedrag te veranderen als zij merken dat zij worden (of zijn) bespied. In de literatuur worden daarbij termen als het '*Observer Effect*' en het '*Hawthorne Effect*' gebruikt. Die beschrijven echter niet precies wat in de definitie van Warner wordt beschreven. Om de ware intenties van mensen te leren kennen, en daar voordeel aan te ontlonen, mogen zij niet van die waarneming kennis nemen. Anders geeft de bekendwording van de waarneming of van de verkregen kennis inzicht in de intenties van de waarnemende actor. En daardoor kan de waargenomen actor er voor kiezen zijn intenties of handelingen aan te passen, waardoor het verkregen voordeel teniet wordt gedaan:

"The goal of intelligence is truth, but the quest for that truth 'involves a struggle with a human enemy who is fighting back'." [Shulsky, 2002]

Bijna alle bekende werkdefinities geven indirect aan dat het bij inlichtingen gaat om het verzamelen van informatie om tot voorkennis te komen. Die voorkennis is van belang voor het eigen toekomstig handelen, dus ook de intenties en handelingen van de waarnemende actor worden beïnvloed door de nieuw ingebrachte kennis over de intenties van de waargenomen actor. Een toename van kennis over intenties van een actor brengt je zo misschien dicht bij een doel maar in ieder geval dicht bij een volgende vraag.

De voorgaande beschrijving lijkt heel sterk op de wederkerende relatie tussen oorzaak en gevolg of tussen onderzoeker en subject die in de sociale theorie wordt omschreven met de term '*reflexivity*'. De vertaling naar 'reflexiviteit' ligt voor de hand maar die term is in het Nederlands en in de sociale context (nog) niet gangbaar. De beschreven werking wordt nu begrepen in de context van de *self defeating/fulfilling prophecy* [de Jager, 1974: 211], zonder een interactie met inlichtingen. Echter, ontsnappen aan zo'n profetie kan door te reflecteren over de eigen positie aan de hand van externe kennis [RMNO, 2003: 138-139; WRR, 2008: 121], bijvoorbeeld door het inwinnen van inlichtingen. Inlichtingen dienen in dat geval ter legitimering van beleid in onzekerheid; als een contactlens ter correctie van foutieve oordeelvorming, of als hulpmiddel om die bij de andere partij juist te bestendigen.

Met deze hypothese is het verschil tussen kennis en inlichtingen wel duidelijk aan te geven. De wederkerende relatie is alleen relevant als het een relatie tussen actoren is.

Het betekent ook dat inlichtingen kennis is over intenties die niet langer inlichtingen zijn als de intenties waarnaar zij verwijzen niet meer bestaan.

De inlichtingen worden dan weer al dan niet gerubriceerde kennis die beschikbaar komt voor evaluatie en onderzoek, als en wanneer de bestaande regelgeving dat toelaat. Regelgeving garandeert echter niet dat dat ook gebeurt [Davids, 2010: 31 en 429]. Het schatten van de risico's bij derubricering van een document is onder andere afhankelijk van de schatting van de bruikbaarheid van de informatie van een nog onbekende lezer met een onbekend kennisniveau. Kortom, een afweging met veel onzekerheden.

Raakvlakken met andere begrippen; macht

De relatie tussen het militaire domein en inlichtingen is feitelijk nooit exclusief geweest maar sinds enkele decennia worden discussies over inlichtingen steeds minder gedomineerd door dit domein. De focus verschuift naar het koppelvlak tussen inlichtingen en de andere domeinen waarin zij worden gebruikt. Vooralsnog wordt dat koppelvlak overwegend beschouwd vanuit een statelijk perspectief [Hoogenboom, 2005]:

“De functie van politieke en militaire intelligence is handhaving van de bestaande politieke en militaire machtsbasis en/of juist de vergroting daarvan.”

In sommige analyses wordt de toenemende informatisering van de (internationale) samenleving en de daardoor veranderende machtsrelaties enigszins verdisconteerd [Galbraith, 1984: 59-60]:

“Een fundamenteel kenmerk van economische, buitenlandse en militaire politiek en veel zakenpolitiek is dat het verband dat er bestaat tussen welke handeling dan ook en het resultaat daarvan, het beste onzeker kan blijven ... In deze gevallen gaat de macht – de onderwerping aan wil – regelmatig over op diegenen die met de grootste overtuiging het onbekende kunnen verklaren.”

Deze beschrijving wijst tegelijkertijd op een ander verband tussen heimelijkheid, handelingsvrijheid en inlichtingen. De machthebber zal immers zo lang mogelijk zijn handelingsvrijheid willen behouden. Degene die zijn onzekerheid voor toekomstig handelen kan verminderen, bijvoorbeeld ook de inlichtingenstaf, kan daarbij een machtspositie opbouwen. Dat is ook iets waarvoor veel commentatoren waarschuwen. Het is alleen de vraag of de inlichtingen zelf wel zo veel invloed hebben op besluitvormingsprocessen [Davids, 2010: 426-427].² Die processen hebben doorgaans een eigen dynamiek.

Kennisopbouw, inlichtingen, besluitvorming en machtsuitoefening zijn sterk aan elkaar gerelateerd. Boven het individuele niveau spelen meerdere actoren en factoren een rol in de communicatie tussen die delen en er zijn procedures die de communicatieprocessen organiseren en reguleren. In de praktijk blijkt een mens echter telkens weer anders tot een besluit te komen dan de procedures voorschrijven [Grant, 2005: 3].

---

² Specifiek de conclusies 14 en 26-33

Raakvlakken met andere begrippen; ethiek

Dit essay richt zich op de vraag of het mogelijk is een universele definitie voor het begrip inlichtingen te formuleren. Daarvoor is het niet noodzakelijk diep in te gaan op de ethische aspecten van het werken aan en met inlichtingen. Dat betekent niet dat ethiek onbelangrijk is voor inlichtingen. Uit sommige definities blijkt dat er binnen de I&V-gemeenschap wel degelijk discussies gaande zijn, daar buiten woeden ze zeker.

De verontwaardiging en kritiek in de publieke arena richt zich doorgaans vooral op ondervragingstechnieken en gewelddadig handelen (zogenaamde *black ops*). Pers en publiek bekritisieren bovendien de slechte controleerbaarheid, de al dan niet vermeende macht en spraakmakende *intelligence failures*. En in sommige definities worden inlichtingen geassocieerd met sabotage, *assassinations*, *clandestine means* en *covert action*.

Toch is er per saldo brede overeenstemming over wat er ongeveer onder inlichtingen moet worden verstaan: heimelijk verzamelen van informatie die tot kennis kan worden verwerkt, die dan wordt gebruikt om de omgeving te doorgronden en voordeel te verkrijgen boven andere actoren. Ondervraging is daar natuurlijk onder te scharen, evenals *covert action* en clandestiene middelen; maar alleen indien bedoeld als heimelijke verzamelactiviteit. Ook het gebruik van offensieve middelen zoals misleiding en operaties onder een dekmantel horen bij inlichtingenoperaties, voor zover opgezet om de eigen intenties te maskeren of om de tegenstander een verkeerd beeld op te dringen [Hoekstra, 2012: 56].

Maar *black ops*, sabotage, *assassinations* en andere vormen van *covert (executive) action* passen niet in dat beeld. Dat zijn vormen van machtsuitoefening, niet gericht op verzamelen maar op het bereiken van effecten. Dat is ook waar in de publieke opinie tegen wordt geageerd. En daar werd en wordt ook in deze zin over gediscussieerd binnen de inlichtingen-gemeenschap [Long, 2010]. Net als sommige immoreel geachte ondervragingsmethoden worden zij ook in die gemeenschap zelf ter discussie gesteld.

Anderzijds, ook de heimelijkheid van inlichtingen wordt vaak aan de kaak gesteld. Dat is interessant, voor de journalistiek wordt bronbescherming heel anders gewaardeerd. In Nederland zijn net als in veel landen de verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor inlichtingen- en veiligheidsdiensten geregeld in wetten, voorschriften en beleidsregels [Wiv 2002; Wvo 1996]. Een aantal landen, zoals de Verenigde Staten en Zuid-Afrika, kent daarnaast een beroepscode voor inlichtingenpersoneel.

Ook een enigszins vergelijkbare bedrijfstak als de internationale journalistiek hanteert dergelijke codes [NVJ, 2012]. De waarden die voor de beroepsuitoefening worden nagestreefd zijn grotendeels gelijk aan die voor inlichtingen. Om de onafhankelijkheid te borgen is de naleving in handen van de beroepsgroep zelf. Afwijken van de code is niet toegestaan "tenzij daarmee een groot maatschappelijk belang is gediend" en "behalve in columns, recensies, opiniërende berichten en vergelijkbare genres". Voor zowel de I&V-beroepsgroep als de journalistiek geldt dat de controle op de naleving van beroepscodes een punt van aandacht blijft.

Raakvlakken met andere begrippen, subconclusies

Het geheimhouden van intenties is een menselijke strategie. Heimelijkheid heeft ook een cruciale functie bij het begrip inlichtingen. Zonder voorzorgen bij de waarneming kan geen zuiver inzicht in de intenties van de waargenomen actor worden verkregen. Kennisneming van de waarneming zelf geeft ook inzicht in de intenties van de waarnemende actor, wat zijn handelingsvrijheid minstens belemmert.

Deze kenmerken, intentie- en actorgerichtheid, onderscheiden inlichtingen van andere vormen van kennis. Dit onderscheid dient tot uiting te komen in de definitie van inlichtingen. Dit onderscheid zou gebruikt kunnen worden om duidelijker regels te stellen voor het delen van al dan niet gerubriceerde kennis en voor het identificeren van inlichtingen die dienen te worden beschermd.

Een actor heeft belang bij het behouden van maximale handelingsvrijheid en dus bij geheimhouding van inlichtingen. Dat is echter geen absolute regel want ook het bewust en gecontroleerd openbaar maken van informatie, kennis of inlichtingen kan bijdragen tot het behalen van de doelstelling. Op welke manier inlichtingen (personeel, product en middelen) mogen worden ingezet is onderwerp van discussie. Er wordt geëxperimenteerd met beroepscodes maar in alle gevallen blijft de controle op de naleving een punt van aandacht.

6. Beleidsdomeinen en inlichtingen

Uit het antwoord op de deelvraag hoe het begrip inlichtingen zich in de tijd heeft ontwikkeld blijkt dat in de afgelopen eeuwen geleidelijk een thematische specialisatie is opgetreden. Dat is in de literatuur over inlichtingen goed te herkennen. Naast het militaire domein ontstond ook in het binnenlandse en economische domein inlichtingencapaciteit, als de diplomatie verder niet wordt beschouwd [de Graaff, 2012]. In de afgelopen jaren wordt echter ook een andere waarneming gedaan [van Kappen, 2010: 18]:

“The dividing line between internal and external security becomes blurred. For the armed forces this translates into an increased emphasis on military cooperation with civilian authorities of various nationalities.”

Deze waarneming staat al lang niet meer op zichzelf maar hij is van groot belang omdat hiermee een trendbreuk wordt bevestigd. Na een heel lange periode van specialisatie en verzuiling vergt de netwerksamenleving inmiddels dynamische samenwerking.

Het ontbreken van een eenduidige visie is in deze context voor een groot deel te herleiden tot het perspectief van de diverse schrijvers ten opzichte van het onderwerp. Medewerkers, gebruikers, onderzoekers en commentatoren hebben ieder met een andere opdracht en een ander belang geformuleerd hoe zij de verschillende werkvelden van binnen of van buiten kennen. Als de beschrijvingen dan ook nog eens in de tijd zijn verdeeld is het overzicht dun gespreid. Toch levert het voldoende koppelvlakken voor een clustering van elementen.

Opvallend is dat verreweg de meeste definities procesgericht zijn, er is heel veel aandacht voor uitleg hoe inlichtingen tot stand komen. Vijf andere clusters beschrijven in mindere mate wat dat proces oplevert, voor wie het bestemd is en wat die actor er mee kan doen en welke kenmerken van welke subjecten belangrijk zijn. En ondanks de semantische verschillen zijn zeven domeinen te onderscheiden met telkens een iets afwijkende focus (op de beschrijvende elementen). De volgende beleidsdomeinen zijn te onderscheiden:

- *Foreign Intelligence*
- *Military Intelligence*
- *Counter-Intelligence*
- *Security Intelligence*
- *Law Enforcement / Criminal Intelligence*
- *Competitive / Business Intelligence*
- *Private / Public Intelligence*

Ondanks de verschillen in taakstelling voor de verschillende beleidsdomeinen en het daaruit volgende perspectief op de omgeving is er een grote mate van overeenkomst in de kenmerken. Voor alle domeinen geldt dat informatie wordt verzameld en verwerkt tot een specifiek soort kennis. Die kennis wordt vervolgens gebruikt of aangeboden voor vorming of implementatie van beleid. Bij zes van de zeven beleidsdomeinen is min of meer herkenbaar gesteld dat informatie wordt verzameld over actoren. Het heimelijke element van inlichtingen komt bij slechts een kwart van de definities ter sprake. Daarbij gaat het voornamelijk over hoe heimelijk verzameld kan worden of juist over het beschermen tegen soortgelijke activiteiten. Bij slechts een kwart (van het eerste kwart) is sprake van geheime uitvoerende activiteiten.

Evenmin als voor de term inlichtingen is er geen overeenstemming over de indeling in disciplines waaruit het werkveld is opgebouwd. Alleen vanuit het militaire perspectief is in de Amerikaanse publicatie JP-2.0 "*Joint Intelligence*" een poging gedaan de werkgebieden of 'compartimenten' te structureren [D.o.D., 2007]:

"intelligence discipline. A well defined area of intelligence planning, collection, processing, exploitation, analysis, and reporting using a specific category of technical or human resources. There are seven major disciplines: human intelligence, geospatial intelligence, measurement and signature intelligence, signals intelligence, open-source intelligence, technical intelligence, and counterintelligence."

Er zijn goede argumenten te bedenken om de denkwijze van de JP-2.0 te volgen, een discipline is alleen een volwaardig compartiment als het volledige verwerkingsproces van informatie tot inlichtingen binnen de mogelijkheden van de sensor liggen. De achterliggende gedachte is daarbij gericht op compartimentering, afzondering van andere informatiegebieden. Als de hiervoor veronderstelde trend naar samenwerking doorzet is die zienswijze wellicht minder belangrijk. Het is wel relevant om te bepalen vanuit welke visie de verschillende disciplines feitelijk worden benoemd.

Uitgebreid literatuuronderzoek leidt tot een verzameling van meer dan 110 (!) verschillende combinaties van een term met de term *intelligence* in de context van I&V, de zogenaamde 'INT-en'. Na aftrek van enkele tientallen dubieuze combinaties resteert toch nog het respectabele aantal van 88 'INT-en'. In Bijlage 2 is een lijst opgenomen die een overzicht biedt. De eenheid van opvatting is ver te zoeken maar onbedoeld zijn de disciplines vanuit vijf verschillende invalshoeken benoemd, te weten:

- als beleidsdomein (bijvoorbeeld: *Military Intelligence*)
- als verzamelmethode (bijvoorbeeld: *Open Source Intelligence*)
- als verwerkingsmethode (bijvoorbeeld: *All Source Intelligence*)
- als productvorm (bijvoorbeeld: *Strategic Intelligence*)
- en naar onderwerp van studie (bijvoorbeeld: *Radiation Intelligence*)

In een deel van de werkdefinities wordt expliciet benoemd welke handelingen in het verwerkingsproces plaatsvinden. Voor het formuleren van een definitie voor inlichtingen is het feitelijk niet nodig in te gaan op de samenstelling van het onderliggende proces. Maar dat proces heeft sterke relaties met andere processen als oordeelsvorming, besluitvorming en machtsuitoefening. En daarbij is het wel wenselijk om te zien hoe die koppeling plaatsvindt en waarom dat niet altijd goed gaat.

In theorie liggen de koppelvlakken met de andere processen bij het contact met de gebruiker en bij de evaluatie van het product en het contact. Het optimale koppelvlak met oordeel- en besluitvormingsprocessen ligt eigenlijk bij de analyse. Zowel de gebruiker als de analist voeren immers een analyse op de hen bekende informatie en kennis uit. Toch wordt in slechts ongeveer de helft van de definities beschreven voor wie de inlichtingen bestemd zijn. En in de praktijk verloopt de communicatie via andere schakels. In de definities voor het militaire en politiedomein blijft vaak achterwege wie de gebruiker is omdat wel duidelijk is hoe de lijnen lopen. In het (staats)veiligheid en commerciële domein ligt dat anders en daar krijgt dit aspect juist veel aandacht.

De definitie van inlichtingen

Nadat alle voorgaande deelvragen zijn behandeld kunnen de resulterende inzichten en de kenmerkende elementen worden samengevoegd tot een samenhangend geheel, als antwoord op de onderzoeksvraag. In de voorgaande paragrafen zijn een aantal kenmerken beschreven die in de definitie moeten zitten, te weten: het gaat over het verzamelen van informatie en kennis en het toepassen op de omgeving, niet specifiek over conflicten maar wel specifiek over intentie- en toekomstgerichte kennis over actoren die wordt gespiegeld aan eigen gedrag en handelingen; het is bedoeld als legitimering bij beleid in onzekerheid die alleen werkt als het subject dat niet merkt en het gaat om een menselijke behoefte maar de sterkste associatie ligt bij statelijke actoren. Het vitale verschil tussen kennis en inlichtingen, de noodzakelijke heimelijkheid tijdens het verwerkingsproces om de echte intenties te kunnen duiden, is daarbij het meest lastig te benoemen element.

Het zal ongetwijfeld niet het slotstuk van de discussie zijn maar de uiteindelijke formulering in dit essay luidt:

“Inlichtingen zijn het resultaat van reflexieve kennisopbouw ten behoeve van beleid over intenties van concurrerende actoren.”

Deze formulering geeft aan hoe inlichtingen tot stand komen (reflexieve kennisopbouw), wat dat oplevert (resultaat), voor wie het bestemd is (de beleid makende actor), waarvoor het bedoeld is (beleid) en welke kenmerken (intenties) van welke subjecten (de concurrerende actoren) belangrijk zijn. Als nadere verklaring voor de formulering kunnen de elementen als volgt worden toegelicht:

- **Inlichtingen [zijn]**

Een goede definitie beschrijft één betekenisveld, niet meerdere. Aan dat criterium voldoen veel van de geanalyseerde definities maar de meest gehanteerde, de (NAVO-)definitie doet dat juist niet. De NAVO-definitie beschrijft bovendien alleen het militaire domein, zonder dat expliciet te maken. Echter, inlichtingen worden in meerdere domeinen en over alle niveaus gebruikt, te weten: individu, groep, organisatie, samenleving, maatschappij, staat en internationale gemeenschap. De formulering in dit essay beoogt wel overal geldig te zijn.

- **het resultaat van**

In veel documenten wordt gesproken over '*the process*', '*the activity*', '*the organisation*', '*the product*' of een combinatie van twee of meer van deze delen. Na lezing van de achterliggende documenten blijken vaak in een specifiek werkveld ingeburgerde termen te worden gehanteerd. Het woord inlichtingen duidt echter niet op een activiteit, dan zou het 'inlichten' zijn. En zelfs in de Engelse taal is het eigenlijk '*the intelligence process*' en '*an intelligence organisation or agency*'. Ook het woord '*product*' wordt vaak zeer letterlijk

vertaald naar een fysiek object, terwijl de formuleringen in de geanalyseerde definities veelal verwijzen naar de uitkomst van een activiteit of proces.

- [reflexieve](#)

Weliswaar is dit geen ingeburgerde term maar wel een term die beter dan alle andere alternatieven het fundamentele, onderscheidende kenmerk omvat. Bovendien impliceert het ook zowel de karakteristieke heimelijkheid van de methode en het wezenlijke element van contra-inlichtingen.

- [kennisopbouw](#)

Discussies over de samenstellende delen van het inlichtingenproces hebben de neiging een eigen dynamiek te genereren. Het maakt echter niet uit of het proces of 'de cyclus' uit drie of talloze delen bestaat, data of informatie wordt opgebouwd tot kennis en hoger inzicht maar wijsheid is het zeker niet. Inlichtingen vormen het resultaat van het opbouwen van een specifieke vorm van kennis.

- [voor beleid](#)

Die specifieke vorm van kennis dient een doel dat in vrijwel alle definities wordt benoemd of dat minstens wordt aangestipt. Inlichtingen ondersteunen besluitvorming maar niet ter afronding van de kennisopbouw. Die besluitvorming is gericht op toekomstig handelen maar dan in een specifieke context. Inlichtingen kennen vooral een associatie met besluitvorming om competitief te handelen. Het woord 'beleid' wordt doorgaans vooral geassocieerd met staat en organisatie. Het opschrift "Moed – Beleid – Trouw" van de medaille van de Militaire Willemsorde geeft aan dat het zeker ook een individuele competentie is.

- [over intenties van](#)

Als alle valide redenen om inlichtingen NIET openbaar te maken worden samengevat tot een hogere doelstelling, treedt het onderscheid met 'gewone' kennis naar voren. Op basis van kennis kan een besluit worden genomen over het ontwerp voor een gebouw in een gebied met aardbevingsrisico's of over de diagnose van een ziekte bij een patiënt en het opstellen van het behandelplan. Alleen gebruikt niemand in die context het woord inlichtingen. De wederkerende relatie tussen waarnemer en geobserveerde is alleen relevant als het een relatie tussen actoren is. Inlichtingen hebben tot doel kennis op te bouwen over de intenties van een actor, omgeving en omstandigheden vormen daarbij de context.

- [concurrerende](#)

Het antwoord op de vraag waarom die repercussies dienen te worden vermeden is eveneens relevant. Bewuste openbaarmaking kan namelijk ook leiden tot gewenste gedragsverandering bij een actor. Alleen biedt dat die actor wel de mogelijkheid voor kennisopbouw over de intenties van de waarnemende actor. En dat is met name prangend als actoren elkaar beconcurreren over een te behalen voordeel boven de ander. Het is echter geen wetmatigheid dat bewustwording van observatie leidt tot verandering, dat is afhankelijk van de daarop volgende 'bespiegeling'.

- [actoren.](#)

Als de voorgaande stellingen allemaal valide zijn, kan de formulering alleen betrekking hebben op actoren die hun toekomstig gedrag kunnen afstemmen met omgevingskennis en keuzemogelijkheden.

Discussie – ‘So what?’

Er zijn al veel meer pogingen gedaan een definitie voor inlichtingen te formuleren. Deze nieuwe definitie is vrij algemeen gesteld en met de bestaande opvattingen wordt in de praktijk redelijk succesvol gewerkt. Bovendien is het werk van I&V-diensten in de Wiv-2002 vastgelegd, dat verandert niet zo maar. Waarom zou deze poging dan anders zijn dan alle voorgaande?

Bij de uitwerking van de onderzoeksvraag is aangegeven dat de primaire doelstelling is om tot een algemeen geldende definitie te komen en te toetsen of die het begrip ook juist beschrijft. Het zou niet goed zijn als een andere formulering de inhoud van het vakgebied verandert. Het is wel goed als een andere formulering bijdraagt aan de oplossing van bestaande onduidelijkheden en knelpunten. Allereerst, is door deze formulering de inhoud van het begrip in conflict met de wet?

Na lezing, zonder juridische kennis, lijkt de voorgestelde definitie niet strijdig met de bestaande tekst in de Wiv-2002. Artikel 1 van Besluit nr. 3104878, gepubliceerd in de Staatscourant nr. 13037 van 19 juli 2011, stelt dat:

“Als onderwerpen op het terrein waarvan onderzoek wordt verricht als bedoeld in artikel 6, tweede lid, onder d, respectievelijk artikel 7, tweede lid, onder e, van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 worden in het belang van de nationale veiligheid aangewezen:

- a. Politieke intenties, activiteiten en opinies van regeringen, instellingen en inwoners van specifiek benoemde landen of regio's (politieke inlichtingen). Voor alle landen en regio's van onderzoek geldt dat deze worden gezien vanuit de vraag wat de werkelijke motieven van de belangrijkste actoren zijn, wat de feitelijke invloed is van de regering en welke doelen worden nagestreefd.*
- b. Het tijdig onderkennen en signaleren van en reageren op ontwikkelingen in landen of regio's die een potentiële dreiging ten aanzien van de nationale veiligheid vormen (early warning / quick response). Hiertoe worden gevraagd en ongevraagd gegevens verzameld over landen en regio's die niet vallen onder artikel 1a.”*

Ten tweede, wat draagt deze nieuwe formulering, of een betere versie, bij aan de oplossing van onduidelijkheden en knelpunten? Deze definitie zal immers alleen geaccepteerd worden als er een aanmerkelijke meerwaarde is ten opzichte van de bestaande situatie [Porter, 2003: 8]. De volgende knelpunten in de bestaande situatie vormden de aanleiding voor dit essay, met een toelichting:

- Legitimiteit en verantwoording

Veiligheid is een fundamenteel *menselijke* behoefte. Terwijl de relaties tussen de actoren in de moderne omgeving inmiddels veranderd zijn, ligt de focus bij I&V nog steeds op statelijke relaties. I&V-diensten hebben een slechte pers en worden argwanend bekeken, tegelijkertijd hebben ze tot taak onzekerheid weg te nemen en de veiligheid te bevorderen. Deze paradox komt waarschijnlijk voort uit een gebrek aan kennis [Vis, 2012: 48], in dit geval over I&V.

Deze nieuwe definitie helpt een eenduidige invulling aan I&V te geven en kan zo de paradox verzwakken. Het gaat niet om populair zijn, heldere afbakening en afspraken die nageleefd worden scheppen een basis van vertrouwen als fundament voor vervolgstappen. Een *onliner* van lang geleden is daarbij richtinggevend voor verdere oordeelsvorming [Frost, 1914]:

“good fences make good neighbors”

- Samenwerking , de *Comprehensive Approach* (CA, of 3D)
Hier komen alle knelpunten tezamen. Gezaghebbende organisaties geven aan dat de *Comprehensive Approach* ook voor de toekomst richtinggevend zal zijn [de Koning & Friis, 2011: 4-5]. Voor die aanpak is telkens een breed samenwerkingsverband nodig [NAVO, 2008: 1], het betreft dus ook niet-statelijke domeinen en actoren. Echter, I&V kan onmogelijk de bijbehorende spectrumbrede kennisbehoefte dekken. Dus is het wenselijk aan te geven voor welk deel I&V verantwoordelijk is en aan welk deel I&V kan bijdragen. (zie ook de vorige bullet).

De nu voorgestelde definitie is daarbij zeker realistischer dan de meest gehanteerde, bestaande NAVO-definitie.

- Professionalisering
De 3D-benadering kan met een geïntegreerde staf of met een 'veelomvattend' netwerkmodel worden uitgewerkt en beide hebben implicaties voor zowel de 'sturing' van inlichtingen en voor de vereiste professionaliteit van I&V-personeel. Uit onderzoek blijkt namelijk dat [de Koning & Friis, 2011: 21]:

"... Coherence needs to be managed on a case-by-case basis, and the comprehensive approach concept should be flexible enough to provide for a range of possible levels of coherence, where different actors can engage in varying degrees of coherence, based on their own interests and changing circumstances over time. Today's comprehensive approach tends to put pressure on all partners to adopt a maximal approach to coherence, regardless of their relations to each other and the context."

Voor I&V-personeel betekent het dat zij hetzij kennis en vaardigheden uit meerdere domeinen dienen te hebben òf zij moeten meer kennis hebben over de (on)mogelijkheden van de andere I&V-domeinen binnen hun compartiment òf zij moeten autonoom kunnen werken want de kans is groot dat de leidinggevendenden vooral kennis hebben van een ander domein.

De industrialisering van het vakgebied heeft geleid tot zowel horizontale en verticale specialisatie. Het overzicht van 88 'INT-en' geeft daarentegen een vertekend beeld en kan waarschijnlijk wel vereenvoudigd worden. Omdat er geen eenduidige definitie is proliferereert het begrip inlichtingen ook naar andere kennisgebieden.

Voor beide punten geldt dat deze formulering aangeeft waar de prioriteit voor de taakbekwaamheid van I&V-personeel ligt.

- Kennis, bewijslast, *profiling* en inlichtingen
Inlichtingen komen tot stand in het grensgebied van verklaringen van gedrag en hypothesen van toekomstig gedrag. In bepaalde mate geldt dat ook voor begrippen als bewijslast, opsporing, handhaving en *profiling*.

Deze nieuwe definitie maakt duidelijk wat inlichtingen zijn. Kenmerken als toekomst- en intentiegerichtheid kunnen helpen bij het duiden van de onderlinge relaties en verschillen.

- Rubriceren en delen
RAND publiceerde eind 2010 een rapport waarin, weliswaar in een andere context, een raamwerk wordt beschreven dat kan helpen bij het bepalen of informatie gerubriceerd dient te zijn [RAND, 2010]. Om ook buiten het I&V-vakgebied te kunnen samenwerken is bovendien een heroriëntatie nodig om vast te stellen welke elementen afscherming nodig hebben. Meer openheid over de *verwerkingsmethoden* hoeft geen problemen te geven. Ook bij publicatie van wetenschappelijk en commercieel onderzoek wordt niet alles geopenbaard, de methoden daarentegen worden wel getoetst en verantwoord.

Ook een goede definitie van inlichtingen verandert niet veel aan mogelijke redenen tot geheimhouding zoals beschreven in [Vis, 2012: 45-50]. Het biedt wel de gelegenheid om ze onderling te wegen en te toetsen op relevantie.

De voorgestelde definitie kan als basis dienen voor afstemming tussen de verschillende I&V-domeinen. Er kan bijvoorbeeld een eenduidig raamwerk voor bron- (informant-informatie), informatie- en inlichtingenevaluatie (verstrekkingcodes) worden uitgewerkt.

- Overlap in taken bij deelprocessen
Bij kennisintensieve bedrijven zoals I&V-diensten is de ondersteuning van kennisprocessen door informatie- en kennismanagement essentieel. Bij de *Comprehensive Approach* spelen naast I&V ook *Knowledge Development* en *Influence* een belangrijke rol.

Deze nieuwe definitie helpt bij het voorkomen dat de vijf componenten een onontwarbare klus van procesdelen worden. In principe vullen de vijf componenten elkaar aan: Informatie-management maakt het kennisproces mogelijk, kennismanagement optimaliseert het proces. De geoptimaliseerde deelprocessen *Knowledge Development* en I&V vullen elkaar aan bij het ontwikkelen van algemene kennis maar het ontwikkelen van kennis over intenties is wettelijk voorbehouden aan I&V. *Influence* maakt gebruik van kennis in een executieve rol.

Referentie

- [1] Prof. Wilhelm Agrell, "*Understanding and Teaching Intelligence Analysis: A Discipline for the 21st Century*" (23 mei 2002), Kent Center Conference - keynote speech
- [2] Amsterdam University Press (AUP), "*Woordenboek Latijns/Nederlands*" (2003) – 2e herziene druk
- [3] Gene Bellinger, Durval Castro, Anthony Mills, "Data, Information, Knowledge, and Wisdom" (2004), www.systems-thinking.org/dikw/dikw.htm
- [5] Martin T. Bimfort, "*A Definition of Intelligence*" (najaar 1958), *Studies in Intelligence*, Vol. 2 No 4
- [6] De Bont, "*onder Taliban en Krijgsheren*" (2011), Nieuw Amsterdam
- [7] G.J. van Bork, H. Struik, P.J. Verkruijsse, G.J. Vis, "*Letterkundig lexicon voor de neerlandistiek*" (2002), DBNL
- [8] Manuel Castells, "*the Rise of the Network Society*" (2000) 3 volumes; "*de Melkweg van het Internet*" (2003), van Gennep
- [9] Center for Complex Operations, "*Complex Operations Lexicon*" (16 feb 2011)
- [10] Mr. W.J.M. Davids (Vz), "*Rapport Commissie van Onderzoek Besluitvorming Irak*" (5 januari 2010), blz. 31 – voetnoot 11, en blz. 429 – conclusie 49
- [11] DCDC, "*Joint Doctrine Note 1-10 Intelligence and Understanding*" (4 mei 2010)
- [12] De Koning & Friis, "*Coherence and Coordination, The Limits of the Comprehensive Approach*", (2011), *Journal of International Peacekeeping* 15
- [13] Department of Defense, "*JP-2.0 Joint Intelligence*" (22 jun 2007), glossary blz.11
- [14] J.A.G.M. van Dijk, "*de netwerkmaatschappij*", (1997), Bohn Stafleu van Loghum
- [15] T.S. Eliot, "*Choruses from the Rock*" (1934), Faber & Faber

- [16] Thomasingar, *"Intelligence as a Service Industry"*, (maart 2012), The American Interest Volume VII nr. 4
- [17] Robert Frost, *"North of Boston"* (1914), het gedicht *"Mending Wall"*
- [18] John Kenneth Galbraith, *"Anatomie van de Macht"* (1983), Hollandia
- [19] Prof. dr. B.G.J. de Graaff, *"Intelligence Revolution. Dramatische verandering, ontsparing of Gril?"* (18 april 2012), NLDA intrede-rede
- [20] Prof. dr. B.G.J. de Graaff, *"de ontbrekende dimensie: intelligence binnen de studie van internationale betrekkingen"* (2 maart 2012), oratie Universiteit Utrecht
- [21] Prof. Dr. T.J. Grant, *"Towards mixed rational-naturalistic decision support for Command & Control"* (april 2009), NLDA
- [22] Charles G. Gross, *"Speaker-listener neural coupling underlies successful communication"* (June 18, 2010), PNAS communicated by Princeton University, Princeton, NJ (received for review April 30, 2010)
- [23] Heuer, *"the Psychology of Intelligence Analysis"*, (1999), blz. 14, - Intelligence seeks to illuminate the unknown
- [24] Jonathan Hey, *"The Data, Information, Knowledge, Wisdom Chain: the metaphorical Link"* (december 2004)
- [25] F. Hoekstra, *"de Dienst. De BVD van binnenuit"* (2012), Boom
- [26] Prof. Dr. A.B. Hoogenboom, *"the Private Eye that never sleeps"* (2005)
- [27] Marco Iacoboni, *"het spiegelen Brein"* (2009), Uitgeverij Nieuwezijds
- [28] Dr. H. de Jager & dr. A.L. Mok, *"Grondbeginselen der sociologie. Gezichtspunten en begrippen"* (1974), Stenfert Kroese – In 1974 was de term 'reflexivity' helemaal niet gangbaar, nu luidt de uitleg: Reflexivity = **"More broadly, reflexivity is considered to occur when the observations or actions of observers in the social system affect the very situations they are observing, or theory being formulated is disseminated to and affects the behaviour of the individuals or systems the theory is meant to be objectively modelling."** - Wikipedia-fragment (25 sep 2012, markering toegevoegd)
- [29] BGEB (bd) van Kappen, *"Future Force 2020, are we prepared?"* (21 april 2010), Verkenningen conferentie
- [30] Phillip Knightly, *"The Second Oldest Profession: Spies and Spying in the Twentieth Century"*, (november 2003), Vintage
- [31] KPN-website, *"Informatie en Kennis"* (29 dec 2009), home.kpn.nl/henkno1/sub/Informatie_Kennis.html
- [32] Karel Kuypers, *"Encyclopedie van de filosofie"* (1977) Elsevier Amsterdam, blz. 380-881 - lemma: Kennis & Kennisleer
- [33] J. van der Lijn, *"3D, the Next Generation"* (30 nov 2011), Clingendael
- [34] Dr. Stephen J. K. Long, *"The Origins of the CIA and the Non-Strategic Development of U.S. Political Warfare, 1946-47"*, (voorjaar 2010), '49th Parallel', Vol. 24, ISSN: 1753-5794
- [35] Joris Luijendijk, *"Het zijn net mensen"* (2009), 25^e druk, hfst. 8 'de Wet van de Schaar', blz. 116 – TV bepaalt je werkelijkheid
- [36] NAVO, *"Bucharest Summit Declaration"* (3 apr 2008), blz. 1, art. 4
- [37] NAVO AAP-6, *"Glossary of terms and Definitions"* (22 maart 2010), Blz. 2-I-6

- [38] NVJ, "*Code van Bordeaux*" (1954, geamendeerd 1986), "*Code voor de Journalistiek*" (april 2008) en de "*Leidraad voor de Journalistiek*" (sep 2010)
- [39] Oxford English Dictionary, (26 september 2012), online
- [40] Uitgangspunt is een afgeleide hypothese uit Plato's werk Theaetetus, "*Knowledge is something like the set of beliefs that are true and that we are justified in believing*"
- [41] Politie-Academie, "*Doctrine Intelligence Gestuurd Politiewerk (IGP)*" (april 2009), blz. 8
- [42] Politie-Academie, "*Doctrine Intelligence Gestuurd Politiewerk (IGP)*" (april 2009), blz. 17, verwijzing naar: Raad van Hoofdcommissarissen (RHC), van 2005, PiO blz. 91-94
- [43] D.E. Porter, "*The Power of Team, the Making of a CIO*", (24 feb 2003), blz. 8 – citaat Dr. Jay Forester (1995): "*What makes you think people want to share?*"
- [44] Raad voor Ruimtelijk, Milieu- en Natuuronderzoek (RMNO), "*Niet bang voor onzekerheid*" (dec 2003), voorstudie
- [45] RAND, "*what should be Classified?*" (7 dec 2010), Rand Corporation
- [46] R.A. Random, "*Intelligence as a Science*" (voorjaar 1958), Studies in Intelligence, Vol. 2 No2
- [47] Josèph H.A.M. Rodenberg RM, "*Enterprise Intelligence: het creëren van de intelligente en alerte organisatie*" (2004), Eburon
- [48] Prof. dr. A. de Ruijter (Vz), "*Eindevaluatie Nederlandse bijdrage aan ISAF 2006-2010, Eindoordeel Commissie van onafhankelijke Deskundigen*" (23 sep 2011)
- [49] Abram N. Shulsky, "*Silent Warfare; understanding the World of Intelligence*" (1991), Washington DC, Brassey's (US) first edition, blz. 174
- [50] Abram N. Shulsky, "*Silent Warfare; understanding the World of Intelligence*" (2002), Washington DC, Brassey's (US) third edition (revised by Gary J. Schmitt), blz. 171-176
- [51] RESEARCH ON AGING, Vol. 25 No. 3, May 2003 275-324, DOI: 10.1177/0164027503251764, SAGE Publications, citaat van: Meacham, John A. 1990. "*The Loss of Wisdom*" Blz.. 181–211 in "*Wisdom: Its Nature, Origins, and Development*", edited by R. J. Sternberg. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- [52] Alvin Toffler, "*Powershift: Knowledge, Wealth and Violence at the Edge of the 21st Century*" (1990), Bantam Books
- [53] Kimon Valakakis, "*Westphalia II: The Real Millennium Challenge?*" (21 juni 2001)
- [54] Van Dale, "*Groot Woordenboek der Nederlandse Taal, 10e geheel vernieuwde druk*"(1976)
- [55] Dr. mr. T. Vis, "*Intelligence, politie en veiligheidsdiensten: verenigbare grootheden?*" (juni 2012), Universiteit van Tilburg
- [56] Michael Warner, "*Wanted: a Definition of Intelligence*" (winter 2002), Studies in Intelligence Vol. 46 No. 3
- [57] Washington Post, "*Top Secret America*" (medio juli 2010), serie artikelen over inlichtingen en geheimhouding – 854.000 mensen met een '*top secret clearance*', *maar welk deel voert echt I&V-taken uit?*
- [58] Webster's, "*Ninth New Collegiate Dictionary*", (1983, gedrukt in 1987)
- [59] Mathieu Weggeman, "*Kennismanagement: Inrichting en besturing van de kennisintensieve organisatie*" (1997), Schiedam Scriptum Management

- [60] David Weinberger, "*The Problem with the Data-Information-Knowledge-Wisdom Hierarchy*" (2 februari 2010), Harvard Business Review
- [61] Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), "*Onzekere Veiligheid*" (aug 2008)
- [62] Prof. dr. H.B. Winter, "*Zicht op toezicht? Over de meerwaarde van toezicht in de risicosamenleving*" (14 sep 2010), oratie Rijksuniversiteit Groningen
- [63] de "*Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten*" (Wiv-2002) en de "*Wet voor Veiligheidsonderzoeken*" (Wvo-1996)
- [64] George W. Wright, "*toward a Federal Intelligence Memory*" (zomer 1958), Studies in Intelligence, Vol. 2 No 3
- [65] Frank Zappa, "*Packard Goose*" (november 1979), album "*Joe's Garage*" track 17, lyrics - Act III scene zestien

Bijlage 1, definities van inlichtingen

Jaar	Definitie
≈ 500 B.C.	Thus, what enables the wise sovereign and the good general to strike and conquer, and achieve things beyond the reach of ordinary men, is foreknowledge. Sun Tzu, 'the Art of War, vertaling van Lionel Giles (1910)', (≈ 500 B.C.), hoofdstuk 13
1832	Mit dem Worte Nachrichten bezeichnen wir die ganze Kenntnis, welche man von dem Feinde und seinem Lande hat, also die Grundlage aller eigenen Ideen und Handlungen. Carl Clausewitz, 'Vom Kriege', (1832), hfst. 6, blz. 117
1918	A commander's 'Plan of Action' is based upon the information of the enemy and of the terrain obtained by reconnaissance and, as far as time will permit, upon the study of the terrain in the field of probable operations – made by the leader. Edward Farrow, 'a Dictionary of Military Terms, revised Edition', (1918), blz. 454
1924	Military Intelligence is information of the enemy or military forces of the enemy that has been collected, tabulated, measured as to its possible value, classified as to its reliability and made ready for use in military plans or operations. It is to be emphasized that information of the enemy does not become Military Intelligence until it has been subjected to these processes. Lieutenant-Colonel William Sweeney (AEF G-2) geciteerd door Michael Warner, 'Intelligence Theory: Key Questions and Debates', (1924), blz. 26
1946	In the circumstances, it is surprising that there is not more general agreement and less confusion about the meaning of the basic terms. The main difficulty seems to lie in the word 'intelligence' itself, which has come to mean both what people in the trade do and what they come up with. To get this matter straight is crucial: intelligence is both a process and an end-product. Sherman Kent, 'Prospects for the National Intelligence Service', (1946), blz. 117
1947	(1) The term "intelligence" includes foreign intelligence and counterintelligence. (2) The term "foreign intelligence" means information relating to the capabilities, intentions, or activities of foreign governments or elements thereof, foreign organizations, or foreign persons. (3) The term "counterintelligence" means information gathered and activities conducted to protect against espionage, other intelligence activities, sabotage, or assassinations conducted by or on behalf of foreign governments or elements thereof, foreign organizations, or foreign persons. National Security Act of July 26, 1947, ", (1947), Section. 3. [50 U.S.C. 401a]
1949	Intelligence is the knowledge which our highly placed civilians and military men must have to safeguard the national welfare. Some of this knowledge may be acquired through clandestine means, but the bulk of it must be had through unromantic open-and-above-the-board observations and research. Sherman Kent, 'Strategic Intelligence For American World Policy', (1949), blz. 49

Jaar	Definitie
1949	By and large, security intelligence is the knowledge and the activity which our defensive police forces must have before they take specific action against the individual ill-wisher or ill-doer Sherman Kent, 'Strategic Intelligence For American World Policy', (1949), blz. 209-210
1955	Intelligence deals with all the things which should be known in advance of initiating a course of action. the Hoover Commission (GEN Mark Clark), 'Intelligence Activities', (1955), blz. 26
1958	Intelligence is the official, secret collection and processing of information on foreign countries to aid in formulating and implementing foreign policy and the conduct of covert activities abroad to facilitate the implementation of foreign policy. H.A. Random, 'Intelligence as a Science (gederubriceerd)', (1958), blz. 76
1958	Intelligence is the collection and processing of that information about foreign countries and their agents which is needed by a government for its foreign policy and for national security, the conduct of non-attributable activities abroad to facilitate the implementation of foreign policy, and the protection of both process and product, as well as persons and organizations concerned with these, against unauthorized disclosure. Martin T. Bimfort, 'a Definition of Intelligence (gederubriceerd)', (1958), blz. 78
1976	in'lichting, v. (-en), het inlichten; verklaring, toelichting, opheldering, bericht, informatie, nadere mededeling: inlichtingen vragen, inwinnen; inlichtingen verstrekken. In'lichtingendienst, m., inlichtingsdienst; inlichtingsbureau. In'lichtingsbureau, o. (-s); ...dienst, m., dienst, lichaam, instantie voor het verstrekken van inlichtingen: militaire, fiscale inlichtingendienst; ...officier, m. (en) Van Dale, 'Groot Woordenboek der Nederlandse Taal, 10e geheel vernieuwde druk', (1976), blz. 1048
1976	the product of systematic gathering, evaluation, and synthesis of raw data on individuals or activities suspected of being, or known to be, criminal in nature. National Advisory Committee, 'Criminal Justice Standards and Goals, Organized Crime', (1976), blz. 122
1978	Intelligence is information, not always available in the public domain, relating to the strength, resources, capabilities and intentions of a foreign country that can affect our lives and the safety of our people. Vernon Walters, 'Silent Missions', (1978), blz. 621
1981	The product resulting from the processing of information concerning foreign nations, hostile or potentially hostile forces or elements, or areas of actual or potential operations. The term is also applied to the activity which results in the product and to the organizations engaged in such activity. NATO AAP-6 (2010), 'Glossary of terms and Definitions', (definitie gedateerd 1981), blz. 2-I-6

Jaar	Definitie
1983	<p>in-tel-li-gence \in-'tel-ə-jən(t)s\ n [ME, fr. MF, fr. L <i>intelligentia</i>, fr. <i>intelligent-</i>, <i>intelligens</i> <i>intelligent</i>] (14c) 1 a (1): the ability to learn or understand or to deal with new or trying situations : REASON, also : the skilled use of reason (2) : the ability to apply knowledge to manipulate one's environment or to think abstractly as measured to objective criteria (as tests) b Christian Science : the basic eternal quality of divine Mind c : mental acuteness : SHREWDNESS 2 a : an intelligent entity, esp : ANGEL b : intelligent minds or mind (cosmic ~) 3 : the act of understanding : COMPREHENSION 4 a : INFORMATION, NEWS b : information concerning an enemy or possible enemy or an area; also : an agency engaged in obtaining such information</p> <p>Webster, 'Webster's Ninth New Collegiate Dictionary, 1983 (gedrukt in 1987)', (1983)</p>
1985	<p>On one hand, it [intelligence] refers to an organization and on the other to the information that has been gathered.</p> <p>Walter Laqueur, 'a World of Secrets: the Uses and Limits of Intelligence', (1985), blz. 12</p>
1987	<p>Intelligence is therefore a key component of statecraft, 'the central importance of knowing, both in general and in particular.'</p> <p>Sir John Keegan, 'the Mask of Command', (1987), blz. 325</p>
1991	<p>The connection between intelligence and secrecy is central to most of what distinguishes intelligence from other intellectual activities</p> <p>Abram N. Shulsky, 'Silent Warfare; understanding the World of Intelligence', (1991), blz. 174</p>
1993	<p>Intelligence is information designed for action.</p> <p>Jennifer Sims, 'the Systems for Investigation and Detection – SID – Project', (1993),</p>
1996	<p>The Commission believes it preferable to define 'intelligence' simply and broadly as information about 'things foreign' – people, places, things and events – needed by the Government for the conduct of its functions.</p> <p>the Brown-Aspin Report, 'Preparing for the 21st Century: an Appraisal of US Intelligence', (1996), blz. 5</p>
1996	<p>Intelligence is information not publicly available, or analysis based at least in part on such information, that has been prepared for policymakers or other actors inside the government. What makes it unique is that intelligence is based in part on some information that has been collected secretly using government sources and methods of information collection.</p> <p>Council on Foreign Relations, 'Making Intelligence Smarter', (1996), blz. 9</p>
1997	<p>Intelligence is the knowledge and, ideally, foreknowledge sought by nations in response to external threats and to protect their vital interests, especially the well-being of their own people.</p> <p>Bruce W. Jentelson and Thomas G. Paterson, (eds), 'Encyclopedia of US Foreign Relations. Volume 2 (citaat Lyman B. Kirkpatrick Jr. "Intelligence")', (1997), blz. 365</p>

Jaar	Definitie
1997	<p>Market intelligence (MI), is the process of acquiring and analyzing information in order to understand the market (both existing and potential customers); to determine the current and future needs and preferences, attitudes and behavior of the market; and to assess changes in the business environment that may affect the size and nature of the market in the future.</p> <p>S. L. Cornish, 'Product Innovation and the Spatial Dynamics of Market Intelligence: Does Proximity to Markets Matter? (Economic Geography. Volume: 73, Issue 2)', (1997), blz. 147</p>
1997	<p>Counterintelligence means information gathered and activities conducted to protect against espionage, other intelligence activities, sabotage, or assassinations conducted for or on behalf of foreign powers, organizations or persons, or international terrorist activities, but not including personnel, physical, document or communication security programs.</p> <p>Department of Energy, 'Rule and Regulations, Volum 6, number 192', blz. 51800</p>
1998	<p>Intelligence is information that has been analyzed to determine its meaning and relevance. Information is compiled, analyzed, and/or disseminated in an effort to anticipate, prevent, or monitor criminal activity.</p> <p>International Association of Chiefs of Police (IACP), 'National Law Enforcement Policy Center', (1998)</p>
1998	<p>Threat assessment or protective intelligence is the process of gathering and assessing information about persons who may have the interest, motive, intention, and capability of mounting attacks against public officials and figures.</p> <p>Robert A. Fein & Bryan Vossekuil, 'Protective Intelligence and Threat Assessment Investigations: A Guide for State and Local Law Enforcement Officials', (1998), blz. 7</p>
1999	<p>Organisatie- en communicatiedeskundigen ... moeten onderkennen dat er autonome krachten aan het werk zijn, die aan hun dwang ontsnappen. Je moet niet proberen je tegenstander of de elementen de baas te worden, maar hun kracht en bewegingen zuiver in te schatten, en die vervolgens voor je eigen doeleinden benutten.</p> <p>Jaap van Ginneken, 'Brein-bevingen; snelle omslagen in opinie en communicatie', (1999)</p>
1999	<p>Reduced to its simplest terms, intelligence is knowledge and foreknowledge of the world around us – the prelude to decision and action by US policymakers.</p> <p>Central Intelligence Agency (Office of Public Affairs), 'a Consumers Guide to Intelligence', (1999), blz. VII</p>
2001	<p>1. The product resulting from the collection, processing, integration, analysis, evaluation, and interpretation of available information concerning foreign countries or areas.</p> <p>2. Information and knowledge about an adversary obtained through observation, investigation, analysis, or understanding.</p> <p>Department of Defense, 'DoD Joint Pub 1-02, Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms', (2001), blz. 208</p>
2001	<p>The process of monitoring the competitive environment. To be more exact, CI is a systematic and ethical program for gathering, analyzing and managing information that can affect a company's plans decisions and operations.</p> <p>Stephen H. Miller, 'Competitive Intelligence - an Overview', (2001), blz. 1-2</p>

Jaar	Definitie
2002	The goal of intelligence is truth, but the quest for that truth 'involves a struggle with a human enemy who is fighting back'. Abram N. Shulsky, 'Silent Warfare; understanding the World of Intelligence (revised by Gary J. Schmitt)', (2002)
2002	Intelligence is the process by which specific types of information important to national security are requested, collected, analyzed, and provided to policymakers; the products of that process; the safeguarding of these processes and this information by counterintelligence activities; and the carrying out of operations as requested by lawful authorities. Mark M. Lowenthal, 'Intelligence; from Secrets to Policy [second edition]', (2002), blz. 8
2002	the collection, analysis, and dissemination of information tailored to the needs of the national security decision-makers. Jennifer Sims, 'Defining Intelligence', (2002), blz. 3
2002	Properly understood, intelligence is that range of activities – whether analysis, collection, or covert action – performed on behalf of a nation's foreign policy that would be negated if their foreign 'subjects' spotted the hand of another country and acted differently as a consequence. Michael Warner, 'Studies in Intelligence Volume 46, Number 3 - Wanted: a Definition of Intelligence', (2002), blz. 20
2002	“7a. Knowledge as to events, communicated by or obtained from one another, information, news, tidings, spec. information of military value b. A piece of information or news,-. c. The obtaining of information; the agency for obtaining secret information, the staff of persons so employed, secret service,-, d. A department of a state organization or of a military or naval service whose object is to obtain information (esp. by means of secret service officers or a system of spies)” Michael Warner, 'Studies in Intelligence Volume 46, Number 3 - Wanted: a Definition of Intelligence (citaat Oxford English Dictionary)', (2002), blz. 20
2002	intelligence is secret, state activity to understand or influence foreign entities. Michael Warner, 'Studies in Intelligence Volume 46, Number 3 - Wanted: a Definition of Intelligence', (2002), blz. 21
2002	... A body of evidence and the conclusions drawn therefrom that is acquired and furnished in response to the known or perceived requirements of consumers. It is often derived from information that is concealed or not intended to be available for use by the acquirer. DNI, 'www.intelligence.gov (tot 22 sep 2007)', (2002)

Jaar	Definitie
2003	intel-legō, legere, lēxi (poët. lēgī), lēctum (inter en lego1) 1. waarnemen, gewaarworden, (be)merken, herkennen (m. acc; aci.; afh. vr.; pass. m. nci.) [ignes]; 2. inzien, begrijpen; ► facile intellectu est; ex se intellegi voor zich spreken; (m. aci.; afh. vr.) intellego, quid loquar ik weet waar ik het over heb; ex quo intellegitur hieruit maakt men op; 3. verstand hebben van (m. acc.; in m. abl.) [nihil; non multum in re]; (abs.) kenner, deskundige zijn; 4. menen, aannemen, zich voorstellen, zich een voorstelling maken van (m. acc.); (m. dubb. Acc., pass. m. dubb. nom.) verstaan onder; ► quem intellegimus sapientem?; 5. (postklass.) alqm. ~ iem. begrijpen, iem. kunnen beoordelen; 6. (pre- en postklass.) een taal verstaan [alcis linguam] Amsterdam University Press, 'Woordenboek Latijns/Nederlands – 2e herziene druk', (2003)
2003	Those activities which are concerned with identifying and counteracting the threat to security posed by hostile intelligence services or organizations or by individuals engaged in espionage, sabotage, subversion or terrorism. NATO AJP-2.0, 'Joint Intelligence, Counter-Intelligence and Security Doctrine', (2003)
2004	Information acquired against the wishes and (generally) without the knowledge of its originators or possessors is processed by collation with other material, validation, analysis and assessment and finally disseminated as 'intelligence'. The Butler Report, 'Review of Intelligence on Weapons of Mass Destruction', (2004), para 21, blz. 7
2004	a private intelligence agency is a private sector (non-governmental) organization devoted to the collection and analysis of information, most commonly through the evaluation of public sources (OSINT or Open Source INTelligence) and cooperation with other institutions. Peter Lewis, 'Companies Turn To Private Spies (Fortune)', (2004)
2004	Law enforcement intelligence, therefore, is the product of an analytic process that provides an INTEGRATED PERSPECTIVE to disparate information about crime, crime trends, crime and security threats, and conditions associated with criminality. Department of Justice, 'Law Enforcement Intelligence: A Guide For State, Local And Tribal Law Enforcement Agencies', (2004), blz. 9
2004	The terms "national intelligence" and "intelligence related to national security" refer to all intelligence, regardless of the source from which derived and including information gathered within or outside the United States, that (A) pertains, as determined consistent with any guidance issued by the President, to more than one United States Government agency; and (B) that involves (i) threats to the United States, its people, property, or interests; (ii) the development, proliferation, or use of weapons of mass destruction; or (iii) any other matter bearing on United States national or homeland security. U.S. Congress, 'Intelligence Reform and Terrorism Prevention Act (IRTPA)', (2004), Sec. 1012. Revised Definition of National Intelligence
2005	De functie van politieke en militaire intelligence is handhaving van de bestaande politieke en militaire machtsbasis en/of juist de vergroting daarvan. Prof. dr. A.B. Hoogenboom, 'the Private Eye that never sleeps', (2005)

Jaar	Definitie
2005	intelligence is secret, state activity to understand or influence foreign or domestic entities. Michael Warner, 'Analytic Culture in the US Intelligence Community', (2005), blz. 4
2005	intelligence concerning the threat of major, politically motivated violence, or equal grievous harm to national security or the economy, inflicted within the nation's territorial limits by international terrorists, homegrown terrorists, or spies of saboteurs employed or financed by foreign nations. Richard A. Posner, 'Remaking Domestic Intelligence', (2005), blz. 2
2006	Intelligence is the umbrella term referring to the range of activities - from planning and information collection to analysis and dissemination - conducted in secret, and aimed at maintaining or enhancing relative security in providing forewarning of threats or potential threats in a manner that allows for the implementation of a preventive policy or strategy. Gill & Phythian, 'Intelligence in an insecure world', (2006)
2006	Intelligence omvat het geheel van informatie en kennis, dat nodig is om een verantwoorde beslissing te nemen over een operatie en dat bijdraagt aan een succesvolle uitvoering daarvan. Dessens, 'Inlichtingen en Veiligheid Defensie: Kwaliteit, Capaciteit en Samenwerking', (2006)
2006	Quite simply, intelligence is the information our nation's leaders need to keep our country safe. CIA, 'www.cia.gov/kids-page/6-12th-grade/who-we-are-what-we-do/what-is-intelligence.html', (2006)
2007	intelligence analysis is at bottom little more than research – enhanced by secret information, when possible – that can inform national policy. Richard K. Betts, 'Enemies of Intelligence: Knowledge and Power in American National Security', (2007)
2007	Intelligence is designed to reduce the level of uncertainty for the decisionmaker. Robert M. Clark, 'Intelligence Analysis: A Target Centric Approach', (2007)
2007	Competitive Intelligence is the legal and ethical collection and analysis of information regarding the capabilities, vulnerabilities, and intentions of business competitors. Society of Competitive Intelligence Professionals, 'www.scip.org/2_overview.php.', (2007)
2007	intelligence. The product resulting from the collection, processing, integration, evaluation, analysis, and interpretation of available information concerning foreign nations, hostile or potentially hostile forces or elements, or areas of actual or potential operations. The term is also applied to the activity which results in the product and to the organizations engaged in such activity. Department of Defense, 'JP-2.0, "Joint Intelligence"', (2007), glossary blz. 11

Jaar	Definitie
2007	<p>the product resulting from the collection, processing, integration, evaluation, analysis and interpretation of available information concerning foreign nations, hostile or potential hostile forces or elements, or areas of actual or potential operations.</p> <p>Department of Defense, 'JP-2.0 Joint Intelligence', (2007), glossary, blz. 11</p>
2007	<p>CI is generally viewed as the process by which organizations gather actionable information about competitors and the competitive environment and , ideally, apply it to their planning processes and decision-making in order to improve their enterprise's performance. CI links signals, events, perceptions and data into discernable patterns and trends concerning the business and competitive environments."</p> <p>Craig Fleisher & Babette Bensoussan, 'Business and Competitive Analysis: Effective Application of New and Classic Methods', (2007)</p>
2007	<p>As used in this Act: (1) The term "intelligence" includes foreign intelligence and counterintelligence. (2) The term "foreign intelligence" means information relating to the capabilities, intentions, or activities of foreign governments or elements thereof, foreign organizations, or foreign persons, or international terrorist activities. (3) The term "counterintelligence" means information gathered and activities conducted to protect against espionage, other intelligence activities, sabotage, or assassinations conducted by or on behalf of foreign governments or elements thereof, foreign organizations, or foreign persons, or international terrorist activities.</p> <p>U.S. National Security Act of 26 July 1947, sect. 3 [50 U.S.C. 401A], 'Intelligence Community Legal Reference Book', (2007), blz. 5</p>
2008	<p>Intelligence is geanalyseerde informatie en kennis op grond waarvan beslissingen over de uitvoering van de politietaak worden genomen.</p> <p>Strategische Beleidsgroep Intelligence (SBGI), 'Waakzaam tussen wijk en wereld: Nationaal intelligence model, sturen op en met informatie', (2008), blz. 8</p>
2008	<p>Intelligence is a process, using primarily unstructured information from all sources and focused externally, that is designed to reduce the level of uncertainty for a decisionmaker.</p> <p>Kristan J. Wheaton, 'sourcesandmethods.blogspot.com', (2008)</p>
2008	<p>intelligence — The product resulting from the collection, processing, integration, evaluation, analysis, and interpretation of available information concerning foreign nations, hostile or potentially hostile forces or elements, or areas of actual or potential operations. The term is also applied to the activity which results in the product and to the organizations engaged in such activity.</p> <p>Department of Defense, 'DoD Joint Pub 1-02, Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms', (2008), blz. 270</p>
2009	<p>I define intelligence in the broadest sense as Information, none of the definitions that I have seen work.</p> <p>David Kahn, 'Intelligence Theory: Key Questions and Debates', (2009), blz. 4</p>

Jaar	Definitie
2009	<p>Intelligence helps decisionmakers to cope with ambiguity in a chaotic world. (interpretatie van Michael Warner)</p> <p>Richard K. Betts, 'Intelligence Theory: Key Questions and Debates', (2009), blz. 17</p>
2009	<p>Intelligence is a process, focused externally and using information from all available sources, that is designed to reduce the level of uncertainty for a decisionmaker.</p> <p>Kristan J. Wheaton & Michal T. Beerbower, 'Intelligence Theory: Key Questions and Debates', (2009), blz. 17</p>
2009	<p>If politics involves the competition for power, intelligence may be best understood as a process by which competitors improve their decisionmaking relative to their opponents. It provides decision advantage.</p> <p>Jennifer Sims, 'Intelligence Theory: Key Questions and Debates', (2009), blz. 17</p>
2009	<p>For states, intelligence is that special mode of surveillance that deals with security, secrecy and resistance. It comprises the range of activities - from planning and information collection to analysis and dissemination - conducted in secret, and aimed at maintaining or enhancing relative security by providing forewarning of threats in a manner that allows for the timely implementation of a preventive policy or strategy, including, where deemed desirable, covert activities.</p> <p>Peter Gill & Mark Phythian, 'Intelligence Theory: Key Questions and Debates', (2009), blz. 18-19, blz. 57</p>
2009	<p>Intelligence is secret, state activity to understand or influence foreign entities.</p> <p>Michael Warner, 'Intelligence Theory: Key Questions and Debates', (2009), blz. 57</p>
2009	<p>Intelligence is information relevant to a government's formulating and implementing policy to further its national security interests and to deal with threats to those interests from actual or potential adversaries.</p> <p>Abram Shulsky & Gary Schmitt, 'Intelligence Theory: Key Questions and Debates', (2009), blz. 57</p>
2009	<p>Intelligence is the collection, analysis and dissemination of information for decision-makers engaged in a competitive enterprise.</p> <p>Jennifer Sims, 'Intelligence Theory: Key Questions and Debates', (2009), blz. 154</p>
2009	<p>Intelligence is a process beginning with the collection of simple facts and ending with the appreciations of complex situations.</p> <p>P.H.J. Davies, 'Intelligence Theory: Key Questions and Debates', (2009), blz. 190, voetnoot 26</p>
2009	<p>Intelligence in the military sense is something that covers all kinds of information required for the conduct of war.</p> <p>Denis Capel-Dunn, 'Intelligence Theory: Key Questions and Debates', (2009), blz. 190, voetnoot 27</p>

Jaar	Definitie
2009	<p>information gathered and activities conducted to identify, deceive, exploit, disrupt, or protect against espionage, other intelligence activities, sabotage, or assassinations conducted for or on behalf of foreign powers, organizations or persons, or their agents, or international terrorist activities".</p> <p>NCIX, 'US National Counterintelligence Strategy 2008' (maart 2009), blz. V</p>
2009	<p>Intelligence is actiegerichte informatie die leidt tot handelen op basis van kennis, intuïtie en wijsheid.</p> <p>Politie-Academie, 'Doctrine Intelligence Gestuurd Politiewerk (IGP)', (2009), blz. 8</p>
2009	<p>A systematic and ethical program for gathering, analyzing, and managing external information that can affect your company's plans, decisions, and operations.</p> <p>Assoc. Prof. Hal P. Kirkwood, 'an Introduction to Competitive Intelligence (Purdue)', (2009)</p>
2009	<p>Counterintelligence is the study of the organization and behavior of the intelligence services of foreign states and entities, and the application of the resulting knowledge.</p> <p>John Ehrman, 'Studies in Intelligence Vol. 53, No. 2', (2009), blz. 6 (extracts)</p>
2010	<p>Intelligence, in bedrijfskundig perspectief, wordt vandaag de dag gezien als het proces waarin men van interne en externe gegevens eerst informatie maakt en vervolgens kennis. Die kan worden gebruikt om de besluitvorming met voorspellende analyses te ondersteunen. Uiteindelijk doel is om concurrentievoordeel te behalen.</p> <p>Mariëlle den Hengst-Bruggeling, 'lectorale rede Politie-Academie', (2010)</p>
2010	<p>Intelligence is defined [in this JDN] as: the coordinated and constant acquisition, analysis and processing of information to provide considered assessments of threats and opportunities for exploitation by national leaders at all levels, in order that they can act in the national interest.</p> <p>DCDC, 'JDN 1-10 Intelligence and Understanding', (2010), para 119, blz. 1-12</p>
2010	<p>Intelligence is therefore both an aid to general understanding and the vehicle for getting inside an adversary's decision cycle.</p> <p>DCDC, 'JDN 1-10 Intelligence and Understanding', (2010), blz. 1-11</p>
2010	<p>Intelligence is traditionally understood to be information which has been collected, processed and interpreted for use by national governments (including the military), to enable them to provide effective security for their state and populace ... Intelligence is therefore a key component of statecraft, 'the central importance of knowing, both in general and in particular.</p> <p>The purpose of Intelligence is 'to achieve continuous and coordinated and cross governmental situational awareness (understanding) in a volatile, uncertain, complicated and ambiguous global environment, to retain the strategic, operational and tactical initiative in order to take timely and appropriate decisions to which enable the UK to take preventative, reactive or punitive action to maintain security.' ... Intelligence is therefore both an aid to general understanding and the vehicle for getting inside an adversary's decision cycle."</p> <p>DCDC, 'Joint Doctrine Note 1-10 Intelligence and Understanding', (2010), para's 114 en 117, blz. 1-10 en 1-11</p>

Jaar	Definitie
2010	In war, information is called intelligence. Josèph Rodenberg, Tillman & Associate, 'Competitive Intelligence', (2010)
2010	The term business intelligence (BI) refers to skills, technologies, applications, practicing for the compilation, assimilation, analysis, management and presentation of business information also at times to the information itself. The solitary objective of the business intelligent is to enhance better business decision making." latestbusinessupdates.com, 'Determinants of Business Efficiency', (2010), website
2010	Intelligence is any combination of Data, Information, and Knowledge concerning the Business environment in which a company operates that, when acted upon, will confer a significant Competitive advantage or enable sound decisions to be made. Jens Thieme, 'www.markintell.com/introduction-intelligence', (2010)
2011	Intelligence is fundamentally a support function; it exists to provide information and insight that will help customers to perform their assigned missions in the national security enterprise. Joseph Fingar, 'Intelligence Analysis, Behavioral and Social Scientific Foundations', (2011), blz. 13
2011	the directed and coordinated acquisition and analysis of information to assess capabilities, intent and opportunities for exploitation by leaders at all levels. Groot-Brittannië, 'JDP-2.00 Understanding and Intelligence Support to Joint Operations', (2011), blz. 1-9, para 118
2012	Inlichtingen zijn informatie-items die heimelijk en proactief, dat wil zeggen op eigen initiatief, zijn verzameld. Thijs Vis, 'Intelligence, politie en veiligheidsdienst: verenigbare grootheden?', (2012), blz. 5
2012	Intelligence is de organisatie van afgeschermdde activiteiten gericht op het bewerkstelligen van een informatievoorsprong ten behoeve van een betere besluitvorming, hetzij door onzekerheid voor de eigen partij te reduceren, hetzij door die voor de tegenpartij te vergroten, in een omgeving die bewust poogt het bereiken van zo'n informatievoorsprong te frustreren. Bob de Graaff, 'oratie Universiteit Utrecht', (2012)
2012	Intelligence is de overkoepelende term voor de reeks van activiteiten - van het vaststellen van de inlichtingenbehoefte en het verzamelen van informatie tot analyse en verspreiding - die in het geheim plaatsvinden en die zijn gericht op het bewaken of vergroten van veiligheid door middel van het geven van voorwaarschuwingen voor bedreigingen of potentiële bedreigingen op een manier die ruimte biedt voor een tijdige implementatie van een preventief beleid of strategie (...) Thijs Vis, 'Intelligence, politie en veiligheidsdienst: verenigbare grootheden?', (2012), blz. 158

Jaar	Definitie
2012	1 the ability to acquire and apply knowledge and skills: an eminent man of great intelligence ; [count noun] a person or being with the ability to acquire and apply knowledge and skills: ; extraterrestrial intelligences - 2 the collection of information of military or political value: the chief of military intelligence ; people employed in the collection of military or political information: British intelligence has secured numerous local informers ; military or political information: the gathering of intelligence ; archaic information in general; news. Oxford English Doctionary, online, ' http://oxforddictionaries.com/definition/english/intelligence?q=intelligence ', (2012)

Bijlage 2, disciplines

Tekstfragment uit de keynote speech op 23 mei 2002 tijdens de Kent Center Conference over "Understanding and Teaching Intelligence Analysis: A Discipline for the 21st Century."

"... There is an old saying from the debate over the drawbacks of a closed intelligence culture in the 1960s and 1970s: "When everything is secret – nothing is secret." The meaning of every concept is in the limitation. A word for everything is a word for nothing specific. Intelligence analysis runs the risk of ending up here. When everything is intelligence – nothing is intelligence. ..."

Begrippen in de context van I&V

(per 19 oktober 2012)

- *acoustic intelligence (ACINT)*
- *all-source intelligence*
- *armed forces intelligence*
- *basic intelligence*
- *biographic intelligence*
- *business intelligence*
- *chemical and biological intelligence (CBINT)*
- *civil defense intelligence*
- *collateral intelligence*
- *collective intelligence*
- *combat intelligence*
- *commercial intelligence*
- *communications intelligence (COMINT)*
- *competitive intelligence*
- *counterintelligence (CI)*
- *criminal intelligence*
- *critical intelligence*
- *cultural intelligence (CULINT)*
- *current intelligence*
- *cyber intelligence (CYBERINT)*
- *departmental intelligence*
- *directed energy weapons intelligence (DEWINT)*
- *documentary intelligence (DOCINT)*
- *domestic intelligence*
- *economic intelligence*
- *electronic intelligence (ELINT)*
- *electro-optical intelligence (ELECTRO-OPTINT)*
- *engineer intelligence*
- *enterprise intelligence*
- *ethnographic intelligence (ETHINT)*
- *financial intelligence (FININT)*
- *forensic and biometric intelligence (FABINT)*
- *foreign intelligence*
- *foreign instrumentation signals intelligence (FISINT)*

Begrippen in de context van I&V

(per 19 oktober 2012)

- *forensic intelligence (FORINT)*
- *general military intelligence (GMI)*
- *geographic intelligence (GEOINT)*
- *geospatial intelligence*
- *homeland security intelligence (HSINT)*
- *human intelligence (HUMINT)*
- *imagery intelligence (IMINT)*
- *infrared intelligence*
- *infrastructure intelligence*
- *joint intelligence*
- *legal intelligence*
- *laser intelligence (LASINT)*
- *law enforcement intelligence*
- *logistics intelligence*
- *materials intelligence*
- *market intelligence*
- *measurement and signature intelligence (MASINT)*
- *medical intelligence (MEDINT)*
- *merchant intelligence (MERINT)*
- *military intelligence (MI)*
- *national intelligence*
- *natural resource Intelligence (NARINT)*
- *network intelligence (NETINT)*
- *nuclear intelligence (NUCINT)*
- *open-source intelligence (OSINT)*
- *operational intelligence*
- *organizational intelligence*
- *peacekeeping intelligence*
- *photographic intelligence (PHOTINT)*
- *police intelligence*
- *political intelligence*
- *private intelligence*
- *protective intelligence*
- *public intelligence*
- *radar intelligence (RADINT)*
- *radiation intelligence*
- *radio frequency/electromagnetic pulse intelligence (RF/EMPINT)*
- *real time intelligence*
- *satellite intelligence (SATINT)*
- *scientific and technical intelligence (STI)*
- *security intelligence*
- *signals Intelligence (SIGINT)*
- *sociological intelligence*
- *sociocultural intelligence (SOCINT)*

Begrippen in de context van I&V

(per 19 oktober 2012)

- *social media intelligence (SOCMINT)*
- *spectroscopic intelligence*
- *strategic intelligence*
- *tactical intelligence (TACINT)*
- *target(ing) intelligence*
- *technical electronic intelligence (TECHELINT)*
- *technical intelligence (TECHINT)*
- *technical operational intelligence (TOPINT)*
- *terrain intelligence*
- *unintentional radiation intelligence (RINT)*